

Dnr 13KS/0258

Kommunfullmäktige 2013-05-29 § 100

**Revisionsberättelse samt fråga om ansvarsfrihet för
kommunstyrelsen och övriga nämnder för 2012 års verksamhet**

Kommunfullmäktiges beslut

1. Vård- och omsorgsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för 2012 års verksamhet.
2. Kommunfullmäktige riktar anmärkning mot utbildningsstyrelsen för 2012 års verksamhet.
3. Utbildningsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för 2012 års verksamhet.
4. Frågan om anmärkning mot och ansvarsfrihet för kommunstyrelsen för 2012 års verksamhet återremitteras för komplettering i enlighet med yrkandet från Margulies och Paulsen minoritetsåterremiss):
5. Övriga nämnder/styrelser beviljas ansvarsfrihet för 2012 års verksamhet.

Ärendebeskrivning

Värmdö kommuns revisorer framför i revisionsberättelsen bl. a. följande:

”Vi riktar kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen samt de enskilda förtroendevalda i densamma för verksamhetsåret 2012.

Vi riktar anmärkning mot kommunstyrelsen och utbildningsstyrelsen samt de enskilda förtroendevalda i i dessa organ för verksamhetsåret 2012.

Vi tillstyrker att kommunstyrelsen, nämnder/styrelser och förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för år 2012 godkänns. Den är upprättat i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.”

Vård- och omsorgsstyrelsen, utbildningsstyrelsen och kommunstyrelsen har yttrat sig över revisorernas kritik.

Kommunfullmäktiges presidium har berett ärendet och föreslagit att kommunfullmäktige riktar anmärkning mot utbildningsstyrelsen och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att kommunstyrelsen samt övriga nämnder/styrelser och förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Handlingar i ärendet

Revisionsberättelse för år 2012, Värmdö kommuns revisorer 2013-04-15

Vård- och omsorgsstyrelsens beslut, 2013-05-02, § 23

Utbildningsstyrelsens beslut 2013-05-13, § 41

Kommunstyrelsens beslut 2013-05-14, § 106

Kommunfullmäktiges presidiums förslag avseende revisionsberättelse 2012 för:

- Vård- och omsorgsstyrelsen, 2013-05-21
- Utbildningsstyrelsen, 2013-05-21
- Kommunstyrelsen, 2013-05-21
- Samtliga nämnder utom vård- och omsorgsstyrelsen, utbildningsstyrelsen och kommunstyrelsen, 2013-05-17

Yrkanden

Simon Margulies (S) och Henrik Paulsen (-) yrkar att frågan om anmärkning mot och ansvarsfrihet för kommunstyrelsen återremitteras för följande komplettering:

1. Frågan om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen återremitteras till revisorerna samt till kommunstyrelsen. Dessutom ska var och en av kommunalråden Anders Bergman, Monica Pettersson och före detta kommunalrådet Lars-Erik Alversjö avge yttranden över hanteringen och frågeställningen kring Värmdövallen AB.
2. Yttrandena från revisorerna och kommunstyrelsen samt kommunalråden/f.d. kommunalrådet ska klargöra hanteringen och turlerna kring Värmdövallen med avseende på:
  - Hur såg upprinnelsen till de två borgensbesluten ut?
  - Hur kommer det sig att det första borgensbeslutet, som en del i beslutet om budget för år 2011, inte följdes upp av ett detaljerande?
  - Hur kommer det sig att kommunen inte tog pant/säkerhet i samband med att den första borgensförbindelsen tecknades?
  - Hur såg den fortlöpande dialogen mellan kommunen – föreningen (Värmdö IF) och kommunen – bolaget (Värmdövallen) ut under projektets gång (epost, möten, minnesanteckningar och protokoll)?
  - På vilket sätt säkerställde kommunen sina ekonomiska intressen?
    1. När fick kommunen (tjänstemän och ledande politiker) kännedom om fördyringar i projektet?
    2. Efterfrågade man någon gång under processen sådan information? Vad fick man isåfall för svar?
3. Revisorerna har gjort en granskning som utgått från att kommunen

inte haft någon information/insyn i projektet. Nu har det framkommit att kommunen hållits kontinuerligt uppdaterad och varit djupt involverad i arbetet.

Revisorerna ska därför skriftligt redogöra för:

- Hur kommer det sig att revisorerna givits felaktiga uppgifter kring kommunens inblandning?
- Hur kommer det sig att viktig information inte dokumenterats och tillgängliggjorts?
- Kommunstyrelsens ansvar för bristande styrning, ledning och uppföljning av verksamheten med hänsyn till att kommunen har haft tillgång till kontinuerlig information under anläggnings uppförande
- I ett särskilt yttrande om kommunstyrelsens ansvar för kommunstyrelsens bristande styrning, ledning och uppföljning av verksamheten med hänsyn tagen till att kommunen haft tillgång till kontinuerlig information under anläggningens uppförande.

Deshira Flankör (M) yrkar att frågan om anmärkning mot och ansvarsfrihet för kommunstyrelsen behandlas vid dagens sammanträde.

Propositioner

Ordföranden ställer proposition om vård- och omsorgsstyrelsen och förtroendevalda i styrelsen beviljas ansvarsfrihet för 2012 års verksamhet och finner att ansvarsfrihet beviljas.

Ordföranden ställer proposition om kommunfullmäktige riktar anmärkning mot utbildningsstyrelsen och förtroendevalda i styrelsen för 2012 års verksamhet och finner att kommunfullmäktige riktar anmärkning.

Ordföranden ställer proposition om utbildningsstyrelsen och förtroendevalda i styrelsen beviljas ansvarsfrihet för 2012 års verksamhet och finner att ansvarsfrihet beviljas.

Ordföranden ställer proposition om frågan om anmärkning mot och ansvarsfrihet för 2012 års verksamhet avseende kommunstyrelsen ska behandlas vid dagens sammanträde eller bordläggas och finner att frågan ska behandlas vid dagens sammanträde.

Votering begärs. Följande voteringsproposition uppläses och godkänns:

”Den som biträder att ärendet avgörs vid dagens sammanträde röstar ja, den som biträder återremissyrkandet röstar nej.”

Kommunfullmäktige beslutar med 15 nej-röster mot 19 ja-röster att ärendet

---

ska återremitteras (minoritetsåterremiss), (voteringslista 2).

Ordföranden ställer proposition om samtliga övriga nämnder/styrelser och förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet för 2012 års verksamhet och finner att ansvarsfrihet beviljas.

Reservationer och protokollsanteckningar

Det antecknas till protokollet att ledamöter och ersättare i kommunens nämnder/styrelser under 2012 inte deltar i beslutet om den egna nämndens verksamhet p.g.a. jäv.

Sändlista

Kommunstyrelsen
KLG
Värmdö kommuns revisorer

Voteringslista nr. 2

Värmdö Kommunfullmäktige sammanträde den 30 maj 2013 klockan 00:03:09.

Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet

Ledamöter	Parti	Kret	Ersättare	Ja	Nej	Avst	Frånv
Lars-Erik Alversjö	(M)	Alla	Ulf Ekberg	X			
Monica Pettersson	(M)	Alla					X
Göran Jansson	(M)	Alla	Sven-Gunnar Haglind	X			
Peter Frej	(M)	Alla					X
Marie Bladholm	(M)	Alla					X
Camilla Lien	(M)	Alla		X			
Elisabeth Dingertz	(M)	Alla					X
Johan Hedberg	(M)	Alla					X
Affi Stork	(M)	Alla		X			
Hans-Ove Görtz	(M)	Alla		X			
Malin Bellander	(M)	Alla		X			
Deshira Flankör	(M)	Alla		X			
Lars Melin	(M)	Alla		X			
Erik Pettersson	(M)	Alla					X
Mickael Sjökvist	(M)	Alla	Johan Peters	X			
Cecilia Lindberg	(M)	Alla		X			
Ann Fylkner	(M)	Alla		X			
Nasim Mir	(M)	Alla		X			
Björn Ulfvin	(M)	Alla		X			
Ann-Kristin Särnbrink	(S)	1:a			X		
Annika Andersson Ribbing	(S)	1:a	Leif Sundh		X		
Jösta Claeson	(S)	1:a			X		
Andrine Winther	(S)	1:a	Thérèse Falk		X		
Krister Nilsson	(S)	1:a			X		
Käte Fransson	(S)	1:a			X		
Nils-Erik Särnbrink	(S)	1:a	Johnny Tedenfors		X		
Börge Hellström	(S)	1:a			X		
Jakob Fritzell	(S)	1:a					X
Ninni Pählman	(S)	1:a					X
Simon Margulies	(S)	1:a			X		
Disa Pählman	(S)	1:a	Lennart Karlsson		X		
Christer Hedberg	(S)	1:a	Björn Fredblad		X		
Aurora Gullberg	(S)	2:a					X
Charlie Hansson	(S)	2:a					X
Anders Bergman	(FP)	Alla	Johan Edholm	X			
Fredrik Sneibjerg	(FP)	Alla					X
Britt Lindmark	(FP)	Alla		X			
Olle Markstedt	(FP)	Alla					X
Henrik Paulsen	(-)	Alla			X		
Hans Lindqvist	(C)	Alla			X		
Ina Ununger	(C)	Alla	Lars Alenfalk		X		
Mats Skoglund	(V)	Alla					X
Filip Joelsson	(MP)	Alla	Anneli Rönnblom	X			
Max Ljungberg	(MP)	Alla					X
Malin Åberg Aas	(MP)	Alla					X
Ola Mattsson	(MP)	Alla		X			
Marina Hardenbildt	(MP)	Alla		X			
Stefan Dozzi	(KD)	1:a					X
Clarence Örhammar	(KD)	2:a		X			
Thorulf Empfevik	(SD)	Alla					X
Per Vegelow	(SD)	Alla			X		
SUMMA:				19	15	0	17

Kommunfullmäktiges presidiums förslag avseende revisionsberättelse 2012 för kommunstyrelsen

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse riktat anmärkning mot kommunstyrelsen och dess enskilda förtroendevalda för verksamhetsåret 2012. Revisorerna anför att kommunstyrelsen genom sin uppsiktsplikt ska göra påpekanden, lämna råd och anvisningar till nämnderna samt, vid behov, tillse att kommunfullmäktige ingriper. Revisorerna anser att kommunstyrelsen inte har fullföljt sin uppsiktsplikt i erforderlig grad och att detta förhållande har gett bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Revisorerna anför främst vård- och omsorgsstyrelsens och utbildningsstyrelsens budgetunderskott samt bristande beredning, uppföljning och kontroll avseende Värmdövallen som skäl för sin bedömning.

Kommunstyrelsen har lämnat ett yttrande till kommunfullmäktige i ärendet. I yttrandet anføres att utbildningsstyrelsen och vård- och omsorgsstyrelsen och deras ekonomiska förhållanden har ägnats ganska mycket uppmärksamhet under året och att krav på åtgärder har ställts. Kommunstyrelsen anför i yttrandet att koncernens överskott medför att kommunen som helhet har tillräckliga ekonomiska marginaler för att möta utbildningsstyrelsens och vård- och omsorgsstyrelsens underskott. Styrelsen anser därmed att det inte föreligger några omständigheter som motiverar revisorernas anmärkning mot kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges presidium noterar att kommunstyrelsens yttrande har ett ekonomiskt fokus. Revisorernas kritik om bristande beredning, uppföljning och kontroll avseende Värmdövallen har inte kommenterats. Inte heller revisorernas kritik av bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll har bemötts.

Kommunfullmäktiges presidium noterar att det är ett enigt revisorskollegium som har beslutat att rikta anmärkning mot kommunstyrelsen och dess förtroendevalda för verksamhetsåret 2012. Presidiet ställer sig bakom den anmärkning som revisorerna riktar och föreslår att även kommunfullmäktige ska rikta anmärkning mot kommunstyrelsen. Presidiet tillstyrker, i överensstämmelse med revisorerna, ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och dess förtroendevalda för 2012.

Jösta Claeson
Andre vice ordförande

21

Kommunfullmäktiges presidiums förslag avseende revisionsberättelse 2012 för utbildningsstyrelsen

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse riktat anmärkning mot utbildningsstyrelsen och dess enskilda förtroendevalda för verksamhetsåret 2012. Revisorerna har bedömt att utbildningsstyrelsen, med anledning av uppvisat budgetunderskott, inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheterna och dess kostnader till fastställd budget. Av revisionsberättelsen framgår vidare att utbildningsstyrelsen anses ha visat ohörsamhet mot kommunfullmäktiges ekonomiska mål och att styrelsen därmed har brustit i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

Utbildningsstyrelsen har lämnat ett yttrande till kommunfullmäktige i ärendet. Styrelsen anför att den har vidtagit flertalet åtgärder under året för att nå en budget i balans. De resultatenheter som har uppvisat budgetunderskott i samband med 2012 års första budgetuppföljning har av utbildningsstyrelsen uppdragits att redovisa vidtagna och planerade åtgärder för att nå en budget i balans till styrelsen. Utbildningsstyrelsen bedömer dock att ytterligare effektiviseringsåtgärder kommer att krävas för att uppnå budgetbalans, framför allt inom resultatenheter där antalet medborgare som nyttjar verksamheten är låg eller minskande.

Kommunfullmäktiges presidium noterar att utbildningsstyrelsen har tagit till sig av den kritik som revisorerna riktar mot styrelsen. Presidiet bedömer att förutsättningar finns för att den ekonomiska situationen inom utbildningsstyrelsens ansvarsområde kan komma att förbättras genom de åtgärder styrelsen har vidtagit för att nå budgetbalans. Dessa åtgärder är dock föremål för utvärdering först under kommande år.

Kommunfullmäktiges presidium noterar att det är ett enigt revisorskollegium som har beslutat att rikta anmärkning mot utbildningsstyrelsen för verksamhetsåret 2012. Presidiet ställer sig bakom den anmärkning som revisorerna riktar och föreslår att även kommunfullmäktige ska rikta anmärkning mot utbildningsstyrelsen. Presidiet tillstyrker, i överensstämmelse med revisorerna, ansvarsfrihet för utbildningsstyrelsen och dess enskilda förtroendevalda för 2012.

Marie Bladholm
Ordförande

Jösta Claeson
Andre vice ordförande

20

Kommunfullmäktiges presidiums förslag avseende revisionsberättelse 2012 för vård- och omsorgsstyrelsen

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse riktat kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen och de enskilda förtroendevalda för verksamhetsåret 2012. Revisorerna har bedömt att vård- och omsorgsstyrelsen, med anledning av uppvisat budgetunderskott, inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheterna och dess kostnader till fastställd budget. Av revisionsberättelsen framgår vidare att vård- och omsorgsstyrelsen anses ha visat ohörsamhet mot kommunfullmäktiges ekonomiska mål och att styrelsen därmed har brustit i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

Vård- och omsorgsstyrelsen har lämnat ett yttrande till kommunfullmäktige i ärendet. Av yttrandet framgår att vård- och omsorgsstyrelsen delar revisorernas uppfattning om att det är allvarligt att vissa verksamheter inom styrelsens ansvarsområde inte har hållit fastställd budget för 2012. Vård- och omsorgsstyrelsen anför att man därför har påbörjat ett arbete med att identifiera effektiviseringsåtgärder samt samordnings- och samverkansmöjligheter för att nå en ekonomi i balans inom styrelsens ansvarsområde.

Kommunfullmäktiges presidium noterar den kritik som kommunens revisorer riktar mot vård- och omsorgsstyrelsen och dess enskilda förtroendevalda. Presidiet finner dock ingen anledning att rikta anmärkning mot vård- och omsorgsstyrelsen. Presidiet tillstyrker, i överensstämmelse med revisorerna, ansvarsfrihet för vård- och omsorgsstyrelsen och dess enskilda förtroendevalda för 2012.

Marie Bladholm
Ordförande

Jösta Claeson
Andre vice ordförande

19

Kommunfullmäktiges presidiums förslag avseende revisionsberättelse 2012 för samtliga nämnder utom vård- och omsorgsstyrelsen, utbildningsstyrelsen och kommunstyrelsen

Kommunens revisorer har i revisionsberättelsen för 2012 tillstyrkt att kommunstyrelsen, nämnder/styrelse och förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde behandlas vård- och omsorgsstyrelsen, utbildningsstyrelsen och kommunstyrelsen särskilt.

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att övriga nämnder/styrelser samt de förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Marie Bladholm
Ordförande

Max Ljungberg
Första vice ordförande

Jösta Claeson
Andre vice ordförande

Dnr 13VOS/0028

Vård- och omsorgsstyrelsen 2013-05-02 §23

Revisorernas yttrande över vård och omsorgsstyrelsens verksamhet 2012

Vård och omsorgsstyrelsens förslag

Godkänner yttrandet och tillsänder detta till Värmdö kommuns revisorer.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Ärendebeskrivning

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse för 2012 riktat kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen, som anses ha brustit i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer. De, inom vissa verksamhetsområden omfattande, budgetunderskotten är allvarliga och vård- och omsorgsstyrelsen har i samverkan med förvaltningen genom proVarmdo intensifierat sitt arbete avseende budgetuppföljning. Vid avvikelse mot fastställd budget genomförs månatliga avstämningar och åtgärder med konsekvensbeskrivningar för verksamheten tas fram för att uppnå en ekonomi i balans. Effektiviseringsåtgärder har vidtagits inom flera verksamhetsområdena. Ytterligare åtgärder kommer att genomföras under 2013 för att förbättra det ekonomiska läget inom styrelsens ansvarsområde. Kommunstyrelsen har den 10 april 2013 fattat beslut om resultatbalansering inom vård- och omsorgsstyrelsens ansvarsområde. Resultatbalanseringen medför en justering av styrelsens resultat om 1 992 tkr, vilket ger ett underskott om 8 702 tkr. Förslaget till balansering behandlas i kommunfullmäktige den 29 maj 2013.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse, Revisionsberättelse för 2012, 2013-05-02.
Yttrande, 2013-05-02.

Yrkanden

Christer Hedberg (S) yrkar att:

”i revisionsyttrandet lägga till ett intäktsperspektiv”.

Propositioner

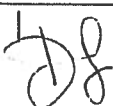
Ordföranden ställer proposition på kontorets förslag och S-gruppens yrkande och finner att nämnden beslutat i enlighet med kontorets förslag.

Reservationer och protokollsanteckningar

(S)-gruppen lämnar följande protokollsanteckning:

”Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet att Vård- och omsorgsstyrelsens yttrande till revisorerna inte innehåller något

justering

utdragsbestyrkande

---

intäktsperspektiv. Vi anser att ersättningarna för de vård- och omsorgstjänster proV producerar inte står i proportion till den kvalitet vi vill leverera. Effekten av det, i kombination med budgetanpassningarna, blir en försvårande faktor som också borde finnas med i förklaringarna till revisorerna.”

Sändlista

✓KS

✓KF

---

justering

utdragsbestyrkande

Revisionsberättelse för 2012

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsstyrelsen godkänner yttrandet och tillsänder detta till kommunfullmäktige.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse för 2012 riktat kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen, som anses ha brustit i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer.

De, inom vissa verksamhetsområden omfattande, budgetunderskotten är allvarliga och vård- och omsorgsstyrelsen har i samverkan med förvaltningen genom pro Värmdö intensifierat sitt arbete avseende budgetuppföljning. Vid avvikelse mot fastställd budget genomförs månatliga avstämningar och åtgärder med konsekvensbeskrivningar för verksamheten tas fram för att uppnå en ekonomi i balans. Effektiviseringsåtgärder har vidtagits inom flera verksamhetsområdena. Ytterligare åtgärder kommer att genomföras under 2013 för att förbättra det ekonomiska läget inom styrelsens ansvarsområde.

Kommunstyrelsen har den 10 april 2013 fattat beslut om resultatbalansering inom vård- och omsorgsstyrelsens ansvarsområde. Resultatbalanseringen medför en justering av styrelsens resultat om 1 992 tkr, vilket ger ett underskott om 8 702 tkr. Förslaget till balansering behandlas i kommunfullmäktige den 29 maj 2013.

Bakgrund

Verksamheterna inom vård- och omsorgsstyrelsens ansvarsområde uppvisar underskott gentemot budget för 2012. Kommunens revisorer anser att styrelserna inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheterna och dess kostnader till fastställd budget. Då brister har påtalats tidigare anses styrelsen under 2012 ha visat ohörsamhet mot de ekonomiska mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna anser att styrelsen har brustit i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheterna i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer. Revisorer har i sin revisionsberättelse för 2012 riktat

kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen samt de enskilda förtroendevalda¹. Revisorerna tillstyrker att styrelsen och dess förtroendevaldas beviljas ansvarsfrihet.

Resultatbalansering i vård- och omsorgsstyrelsen

Kommunfullmäktige har, i april 2012, beslutat om att tillämpa årlig balansering av resultatenhetens över- och underskott från år 2012 och kvarvarande tid av innevarande mandatperiod. Balanseringen begränsas till fem procent av respektive enhets budgeterade överskott för det aktuella året. Underskott förs över till kommande år i sin helhet. Utgångspunkten är respektive resultatenhets ansvar för ekonomin och utfall i bokslut.

Kommunstyrelsen har den 10 april 2013 föreslagit resultatbalansering inom vård- och omsorgsstyrelsen för 2012. Förslaget medför en justering av resultatet med 1 992 tkr. Utifrån resultatenheternas sammanvägda resultat för 2011 och 2012, som uppvisar underskott om 10 694 tkr, innebär detta ett underskott efter balansering med 8 702 tkr. Detta motsvarar en avvikelse om 3,5 procent. Föreslagen balansering behandlas i kommunfullmäktige den 29 maj 2013.

Verksamhet	Korrigerat resultat 2011	Bokslut 2012	Sammanlagt resultat 2011-2012
<i>Politisk ledning</i>		227	227
<i>Ledningsstöd</i>		1 206	1 206
Boende LSS	2 043	-2 197	-154
Personlig assistans	2 028	1 057	3 085
Rehab och service	-536	-765	-1 301
Gustavsgården	-381	-3 113	-3 494
Djuröhemmet	-928	-3 295	-4 223
Hemmestahöjden		-48	-48
Dagvård	0	257	257
Öppen dagvårdsverksamhet	0	-29	-29
Hemtjänst Gustavsberg/Ingarö	0	-4 279	-4 279
Hemtjänst Värmdö/Hemmesta	0	-2 012	-2 012
Hemtjänst Djurö/Stavsnäs	0	71	71
Summa	2 226	-12 920	-10 694

Genomförda åtgärder för att få en budget i balans

Vård- och omsorgsstyrelsen har kontinuerligt följt upp verksamheternas ekonomiska situation och vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med de verksamheter som uppvisar budgetunderskott. Under 2012 har arbete skett inom samtliga verksamhetsområden för att synliggöra möjliga effektiviseringsåtgärder, vilka har särredovisats i verksamheternas uppföljning.

Vård- och omsorgsstyrelsen beslutade i februari 2012 om att godkänna 2011 års

¹ Anmärkningar har även riktats mot kommunstyrelsen och utbildningsstyrelsen samt de enskilda förtroendevalda i dessa styrelser.

verksamhetsberättelse med ett tillägg i form av ett antal åtgärder för att påverka verksamheternas resultat utifrån 2011 års budgetunderskott. Åtgärderna bestod i beslut om personalneddragningar inom hemtjänsten, införande av nytt tidmättnings- och planeringsverktyg, nytt avtal för insatser nattetid samt dialog med andra kommuner avseende sommargäster i Värmdö kommun med behov av hemtjänst.

Vård- och omsorgsstyrelsen har särskilt följt de verksamheter som uppvisat ett underskott gentemot budget. I samband med budgetuppföljning i september 2012 begärde styrelsen en redovisning av åtgärder för att komma tillrätta med ekonomiska underskott. Styrelsen beslutade vidare att Gustavsgården, Hemmesta hemtjänst och Gustavsbergs hemtjänst skulle komplettera sina åtgärdsplaner med prioriterade åtgärder med tillhörande konsekvensbeskrivningar, vilka har redovisats i november 2012. Utifrån redovisade åtgärder för ekonomi i balans gav styrelsen pro Värmdö i uppdrag att se över samordnings- och samverkansmöjligheterna för resultatenheternas funktioner inom administration, ekonomi, personal och behandling.

Verksamhetsspecifika åtgärder

Utöver ovan angivna insatser har särskilda åtgärder vidtagits avseende de verksamheter som uppvisat ett underskott vid de kontinuerliga budgetavstämningarna som genomförts under året.

Rehab och service

En analys av resultatet för området Rehab och service har genomförts och tre möjliga områden för att påverka det ekonomiska läget har identifierats i form av kundintäkter, personalkostnader och lokalkostnader. Resterande verksamhetskostnader bedöms redan vara låga, där ytterligare neddragningar skulle ha liten effekt och medföra kvalitetsförsämringar i verksamheten.

För att komma tillrätta med underskottet har under 2012 ett antal effektiviseringsåtgärder genomförts utifrån ovan identifierade påverkansområden. För att öka kundintäkterna har verksamhetslokalerna utökats och anpassats efter verksamheten. Detta antas medföra fler kunder och ökade kundintäkter under 2013. En samlokalisering av verksamheten inom Rehab och service har medfört minskade personalkostnader. Ytterligare minskningar av personalkostnaderna antas kunna ske utifrån anpassning till verksamhetens omfattning. Genom en samlokalisering av verksamheten har även lokalkostnaderna kunnat reduceras genom sänkta hyreskostnader samt minskade uppvärmningskostnader.

Boende LSS

Verksamheten inom LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, är till stor del styrd av de krav som ställs genom lagen om rätt till kommunala stödinsatser. Dock har, utifrån lagens krav, vissa effektiviseringsåtgärder kunnat genomföras. Underskottet för 2012 täcks av föregående års överskott inom resultatenheterna.

Särskilt boende

Verksamheterna inom särskilt boende för äldre uppvisar underskott mot budget och åtgärder har vidtagits inom resultatenheterna Gustavsgården och Djuröhemmet.

Gustavsgården uppvisar ett underskott för 2012 på 3 113 tkr, vilket bland annat hänförs till uteblivna hyresintäkter som en följd av genomförd sanering av en vattenläcka. Kommunstyrelsen har föreslagit att resultatbalansering för 2012 genomförs med 196 tkr. Med anledning av Gustavsgårdens budgetunderskott beslutade vård- och omsorgsstyrelsen att verksamheten skulle ta fram en särskild åtgärdsplan för att få en budget i balans. Planen, som delgavs styrelsen i november 2012, innehåller genomförbara besparingsåtgärder och dess konsekvenser för verksamheten. Åtgärderna avser bland annat omorganisation inom vissa personalgrupper, administrativa personalneddragningar samt besparingsåtgärder avseende rehabverksamheten.

Det särskilda boendet Djuröhemmet har ett underskott om 3 295 tkr för 2012, vilket hänförs till ombyggnationer i 21 lägenheter för att uppfylla krav från Arbetsmiljöverket. Under ombyggnationen har fyra lägenheter behövt hållas vakanta för att kunna användas som evakueringslägenheter. Ombyggnationerna har även ställt krav på personalförstärkningar. Kommunstyrelsen har föreslagit kommunfullmäktige om att göra en resultatbalansering om 1 783 tkr för 2012 för kostnaderna för ombyggnationerna.

Hemtjänst

Under 2012 genomfördes ett effektiviseringsarbete som har medfört en minskad nettoavvikelse jämfört med föregående år. Hemtjänstverksamheten uppvisar dock sammantaget ett underskott. Fortsatta effektiviseringsåtgärder är under införande och innefattar bland annat fördjupade uppföljningar på individ- och verksamhetsnivå liksom införande av tre verksamhetssystem. Hemtjänstverksamhet bedrivs inom tre olika områden och enheter; Djurö/Stavsnäs, Gustavsberg/Ingarö och Hemmesta/Värmdö.

Djurö/Stavsnäs verksamhetsområde uppvisar ett överskott om 71 tkr för 2012, vilket hänförs till att verksamheten sett ett ökat antal kunder och därmed ökade intäkter.

Hemtjänsten i Gustavsberg/Ingarö uppvisar ett underskott om 4 279 tkr. Underskottet har successivt minskat under 2012 till följd av införda åtgärder för att anpassa verksamheten efter de ekonomiska förutsättningarna. Detta har bland annat avsett anpassning och optimering av körtider och grundbemanning. Under 2012 hade verksamheten merkostnader i samband med omställning av personal. Dock har ett pågående uppföljningsarbete inom personalområdet bidragit till att personalkostnaderna har minskat under året. Med anledning av underskottet beslutade vård- och omsorgsstyrelsen att verksamheten skulle ta fram en särskild åtgärdsplan med konsekvensbeskrivningar för att få en budget i balans. Planen redovisades i vård- och omsorgsstyrelsen i november 2012 och omfattade bland annat införande av planerings- och uppföljningsverktyg, eliminerade omställningskostnader för personalen, åtgärder för minskad kringtid samt fördjupad planering av besökstider och körtider.

Inom verksamhetsområdet Hemmesta/Värmdö etablerades en privat utförare, i enlighet med lagen om valfrihetssystem, i området. Detta medförde att den kommunala verksamheten förlorade kunder motsvarande drygt en tredjedel av intäkterna. Därtill

gjordes en felprognostisering av antalet sommargäster i behov av hemtjänst, vilket medförde en överkapacitet. Verksamheten genomför ett pågående omställningsarbete och under de sista tre månaderna 2012 nåddes ett positivt resultat. Utifrån underskotten i hemtjänstverksamheten beslutade vård- och omsorgsstyrelsen att de skulle ta fram en särskilt åtgärdsplan för att få en budget i balans innehållandes konsekvensbeskrivningar. Planen redovisades i styrelsen i november 2012 och omfattade bland annat personalneddragningar bland administrativ personal och justeringar av tidsregistrering. En omorganisation av verksamheten, som ska ge upphov till samordningsvinster, för att ytterligare anpassa den kommunala verksamheten till de förändrade förutsättningarna med privat konkurrens föreslås enligt verksamhetens åtgärdsplan att införas under 2013.

Öppen dagvårdsverksamhet

2012 övergick verksamheten inom den öppna dagvårdsverksamheten till vård- och omsorgsstyrelsens ansvarsområde. Verksamheten uppvisade ett underskott om 28 tkr. Budget bedöms kunna hållas för 2013.

Åtgärder som genomförs under 2013

Vård- och omsorgsstyrelsen tar kontinuerligt del av resultatenheternas budgetuppföljningsprognoser. De som vid årets första uppföljning, per mars månad, uppvisar ett underskott gentemot årsbudget följs särskilt. Detsamma gäller enheter som, i ackumulerat resultat för januari till mars, uppvisar ett underskott.

De resultatenheter som prognostiserar budgetunderskott, och som inte har ett ackumulerat överskott, har givits i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att verksamheten ska ha en budget i balans. Enheternas följsamhet mot handlingsplanen stäms, i enlighet med internkontrollplanen, av månadsvis. Föreslagna åtgärder i handlingsplanen kommer att följas upp av förvaltningen för att säkerställa åtgärdernas effektivitet i verksamheten och för budget.

Styrelsens internkontrollplan för 2013 har särskilt fokus på prognosavvikelser mot budget som kommer att följas upp särskilt.

Vid vård- och omsorgsstyrelsens sammanträde i februari 2013 har resultatenheterna inom hemtjänsten och särskilt boende redovisat handlingsplaner utifrån tidigare års brister avseende budgetföljsamheten. Av dessa framgår bland annat beredskapsplanering liksom andra åtgärder resultatenheterna har för avsikt att vidta för att uppnå en ekonomi i balans.

Ekonomiska konsekvenser

Verksamheterna inom vård- och omsorgsstyrelsens ansvarsområde uppvisade för 2012 ett sammantaget underskott om 12 920 tkr. Åtgärder har vidtagits för att upprätthålla målet om en ekonomi i balans.

Konsekvenser för miljön

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Konsekvenser för medborgarna

För att uppnå en ekonomi i balans har flertalet åtgärder gjorts inom verksamheterna, främst inom de som uppvisat underskott för 2012. Effektiviseringsåtgärder genomförs med tydlig redovisning av dess konsekvenser för verksamheten och dess kunder/brukare.

Bedömning

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse för 2012 riktat kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen för brister avseende styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer då verksamheten uppvisat fortsatt budgetunderskott.

Den riktade kritiken är allvarlig och vård- och omsorgsstyrelsen har, i samverkan med förvaltningen genom proVarmdo, infört fler kontrollpunkter för att säkerställa att verksamheterna håller fastställd budget. Flertalet åtgärder infördes redan under 2012 och dess effekter kan utläsas i att underskottet kontinuerligt har minskat i omfattning. För att uppnå ett nollresultat måste dock ytterligare insatser genomföras. Kopplat till beslut i internkontrollplanen sker en tätare avstämning av verksamheternas ekonomiska situation och möjliga effektiviseringsåtgärder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och utvecklingsavdelningen i samverkan med proVarmdo. Underlag har inhämtats från ekonomichef.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Revisorerna i Värmdö kommun. Revisionsberättelse för år 2012.	Bilaggs
2	Vård- och omsorgsstyrelsens yttrande till revisorerna.	Bilaggs

Pia Andersen
Produktionschef

Vård- och omsorgsstyrelsens yttrande om revisionsberättelse för 2012

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse för 2012 riktat kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen. Styrelsen anses ha brustit i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer i och med uppvisat budgetunderskott.

Vård- och omsorgsstyrelsen ser, liksom revisorerna, allvarligt på att vissa verksamheter inom styrelsens ansvarsområde inte har hållit fastställd budget. Åtgärder har vidtagits av styrelsen kontinuerligt under 2012 för att uppnå en ekonomi i balans.

I samband med vård- och omsorgsstyrelsens beslut att godkänna verksamhetsberättelsen för 2011, i februari 2012, beslutades om ett tillägg att vidta särskilda åtgärder inom hemtjänstverksamheten för att minska dess ekonomiska underskott. Åtgärderna omfattade personalneddragningar, nya tidmättnings- och planeringsverktyg, nytt avtal för insatser nattetid samt dialog med kommuner angående hemtjänstinsatser för sommargäster. Hemtjänstverksamheterna visade på ett sammantaget budgetunderskott för 2012. Underskottet är dock halverat jämfört med 2011 och ytterligare effektiviseringsåtgärder bedöms vara möjliga med bibehållen kvalitet i verksamheten.

Verksamheter som prognostiserar ett ekonomiskt underskott utan ackumulerat överskott ska ta fram handlingsplaner för att få en ekonomi i balans. I september 2012 gavs tre resultatenheter, Gustavsgården samt hemtjänsterna i Hemmesta/Värmdö och Gustavsberg/Ingarö, i uppdrag att komplettera och fördjupa sina åtgärdsplaner. Kompletteringarna bestod av prioriterade åtgärder med tillhörande konsekvensbeskrivningar för att få en ekonomi i balans. I planerna identifierades besparingsområden som exempelvis neddragning av administrativ personal, minskad kringtid vid hemtjänstbesök samt omorganisation för att uppnå samordningsvinster. Bland annat som en följd av detta effektiviseringsarbete nådde hemtjänsten i Hemmesta/Värmdö ett positivt resultat under 2012 års sista tre månader.

Under 2013 har det fördjupade arbetet med att uppnå en ekonomi i balans fortgått i samverkan mellan vård- och omsorgsstyrelsen, förvaltningen och resultatenheterna. Avstämningpunkterna mot fastställd budget har intensifierats. Resultatenheternas följsamhet till budget och fastställda handlingsplaner stäms, i enlighet med internkontrollplanen, av månadsvis. Fördjupad uppföljning och kontroll görs av de

verksamheter som vid budgetavstämningarna avviker från plan. Beslutade effektiviseringsåtgärder kommer att följas upp på en djupare nivå för att säkerställa dess effektivitet i verksamheten och dess betydelse för budgetutfallet.

Vid vård- och omsorgsstyrelsens sammanträde i februari 2013 har resultatenheterna inom hemtjänsten och särskilt boende redovisat handlingsplaner utifrån tidigare års brister avseende budgetföljsamheten. Av dessa framgår bland annat beredskapsplanering liksom andra åtgärder resultatenheterna har för avsikt att vidta för att uppnå en ekonomi i balans.

Kommunstyrelsen har i april 2013 föreslagit resultatbalansering inom vård- och omsorgsstyrelsen för 2012. Förslaget medför en justering av resultatet med 1 992 tkr. Utifrån resultatenheternas sammanvägda resultat för 2011 och 2012 innebär detta ett underskott efter balansering med 8 702 tkr. Detta motsvarar en avvikelse om 3,5 procent. Föreslagen balansering behandlas i kommunfullmäktige den 29 maj 2013.

Vård- och omsorgsstyrelsen delar revisorernas uppfattning att det är allvarligt att en ekonomi i balans inte har uppnåtts för 2012. Styrelsen har dock, i samverkan med förvaltningen genom proVarmdo, under 2012 påbörjat ett omfattande arbete med att identifiera effektiviseringsåtgärder liksom samordnings- och samverkansmöjligheter inom styrelsens ansvarsområde. Indikationer finns på att det ekonomiska utfallet inom vissa av de verksamheter som tidigare har haft stora budgetunderskott kunnat vändas. Detta behöver dock även framöver följas fortsatt nära för att säkerställa verksamheternas följsamhet till budget över tid.

Deshira Flankör
Vård- och omsorgsstyrelsens ordförande

Bilagor

Protokollsutdrag från kommunstyrelsen 2013-04-10 § 58 avseende resultatbalansering

Dnr 13US/0111

Utbildningsstyrelsen 2013-05-13 § 41

Revisionsberättelse för 2012

Utbildningsstyrelsens beslut

Antar yttrandet med oppositionens tilläggsförslag som sista stycke och tillsänder detta till kommunfullmäktige.

Beslutsnivå

Utbildningsstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Revisorerna har i sin revisionsberättelse riktat anmärkning mot utbildningsstyrelsen. Styrelsen anses brista i styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer på grund av uppvisade budgetunderskott för 2012.

Utbildningsstyrelsen och proVarmdo har följt verksamheternas ekonomiska situation och dess utveckling kontinuerligt under året. I samband med redovisning av budgetuppföljningar har tilläggsbeslut fattats av utbildningsstyrelsen som ålagt de resultatenheter som uppvisar budgetunderskott att vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Handlingar

Tjänsteskrivelse 2013-05-03

Revisorerna i Värmdö kommun - Revisionsberättelse för år 2012

Utbildningsstyrelsens yttrande till revisorerna

Yrkanden

S-gruppen yrkar att sista stycket i yttrandet får följande tillägg:

"Valet av styrsystem har skapat delar av de problem som revisorerna uppmärksammat. Det behöver ses över."

Proposition

Ordföranden ställer yrkandet under proposition och finner att styrelsen bifaller yrkandet.

Reservationer och protokollsanteckningar

Koalitionen lämnar följande protokollsanteckning:

"Vi i Värmdökoalitionen är väldigt glada att Utbildningsstyrelsen enigt

antog ett yttrande när det gäller kommunrevisionens förslag om anmärkning angående 2012 års bokslut.

Förslaget till anmärkning är riktad till oss alla, och är en uppmaning att alla ledamöter och ersättare i styrelsen tar sitt ansvar och arbetar för att ge de verksamheter vi ansvarar för bästa möjliga förutsättningar för att leverera högsta möjliga måluppfyllelse med en budget i balans.

Vi har i stor enighet tidigare pekat på vikten av att alla våra verksamheter vidtar åtgärder när de ställs inför budgetmässiga utmaningar, och också gemensamt efterfrågat dessa. Vi har i kommunen ett budgetsystem där underskott och överskott upp till 5 procent tas med till kommande år. Det är en möjlighet för verksamheterna att långsiktig anpassa sig och planera sin ekonomi. Med vetskap om att budgetunderskott ska betalas av i framtiden och att det då kan påverka verksamheternas utvecklingsmöjligheter negativt. Därför är vikten av en budget i balans väldigt central i en långsiktig skolutveckling. Oavsett styrsystem eller nämnd/styrelseorganisation.

Vi ser även inom den styrande majoriteten behov av att se över och anpassa vårt styrsystem, vilket kan handla om allt från mindre justeringar i reglementen och riktlinjer till att inför nästa mandatperiod anta bästa, möjliga nämndorganisation.

Inom Värmdökoalitionen är vi beredda att se över och vända på alla stenar som kan leda till att göra Värmdö till en ännu bättre skolkommun. Det är glädjande att oppositionen i Utbildningsstyrelsen gemensamt med oss ställer sig bakom det arbetet."

S-gruppen lämnar följande protokollsanteckning:

"Valet av styrsystem har skapat delar av de problem som revisioerna uppmärksammat. Det behöver ses över."

Den socialdemokratiska gruppen ser allvarligt på revisoremas hårda kritik i revisionsberättelsen för 2012. Vi delar oron över att det totala underskottet har ökat under 2012.

Vi menar att en delförklaring till underskotten står att finna i styrproblemet mellan beställar- och utförarorganisationen. Vi ser hur systemet där skolans verksamhet styrs från tre olika nämnder (US, FNU och KS) leder till en minskad grad av effektiv styrning såväl när det gäller ekonomi som när det gäller verksamhetsledning och planering. I stället för att den politiska organisationen och förvaltningen är inriktad på att stötta verksamheterna och bamen, uppstår en intressekonflikt mellan US - FNU - KS.

Finansieringen av skolan går via finansieringsnämnden för utbildning, som också ansvarar för särskilt stöd samt skolskjutsar, och ansvaret för den kommunala skolan ligger på Utbildningsstyrelsen. KS ansvarar för personal och lokaler. Detta tredelade ansvar skapar en ineffektivitet och otydlighet som drabbar verksamheterna.

Under året har vi kunnat konstatera att skolor med elever som av olika anledningar behöver mer resurskrävande undervisning inte har tilldelats de

resurser som de behövt. Fördelningen av stödpengar står inte i relation till de verkliga behoven på skolorna. Det finns ett systematiskt avslagssystem på kundvals- och finansieringsavdelningen där skolorna systematiskt tilldelas max 1/3 av det stöd som efterfrågas, dessutom utan några djupare motiveringar. Eftersom skolorna måste ge det stödet som eleverna har rätt till enligt skollagen, drabbas därför verksamheten av ett underskott då stödet till eleverna ändå måste ges enligt åtgärdsplan som skrivs innan frågan om extra resurspengar efterfrågas och behandlas.

Systemproblemet med uppdelningen mellan stöd och finansiering å ena sidan inom KOF och produktionen inom PRO-V, å andra sidan är ohållbar. Den enes överskott blir en återspeglning av de andras underskott. Vi ser att genom ett avskaffande av den nuvarande beställar- utförarorganisationen kan vi skapa en organisation som har förutsättningar för en verksamhet med hög måluppfyllelse och ekonomi i balans.

En annan delförklaring till underskotten är den permanenta underbudgetering vi ser sker med den alltför låga skolpengen till förskolan, grundskolan samt den otillräckliga uppskrivningen av skolpengen inom KSLs samverkansavtal för gymnasiet. Skolpengen i Värmdö kommun ligger under såväl länssnittet som rikssnittet för såväl förskola som grundskola, och skolpengen för gymnasiet har inte skrivits upp i relation till löneökningarna. Vi ser även ett stort problem med underbudgeteringen av Kulturskolans verksamhet. Ett annat grundläggande problem ligger i de strategiska prioriteringarna som gjorts, där omorganisationen av grundskolan varit den viktigaste politiska prioriteringen för koalitionen, snarare än att öka attraktionskraften för Värmdö skolor så att elevströmmarna från Värmdö minskar. Omorganisationen har inte ökat intäkterna till skolan eller minskat kostnaderna, snarare har det fått en motsatt effekt.

Vi ser att det enda sättet att utveckla US verksamheter kvalitativt och i balans med budget är att:

1. Skapa en enhetlig förvaltningsmodell, med en politisk nämnd och en förvaltning som ansvarar för utveckling, finansiering och uppföljning av skolorna i Värmdö.
2. Ge eleverna de stödsättningar som motsvarar de behov som finns.
3. Arbeta långsiktigt strategiskt med tydliga visioner och mål för verksamheterna så att rätt aktiviteter prioriteras.
4. Öka skolpengen till förskola och grundskola samt skriva upp ersättningen till Kulturskolan samt verka för att skriva upp skolpengen till gymnasieskolan inom KSL"

Sändlista

KF

Revisionsberättelse för 2012

Förslag till beslut

Utbildningsstyrelsen godkänner yttrandet och tillsänder detta till kommunfullmäktige.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Revisorerna har i sin revisionsberättelse riktat anmärkning mot utbildningsstyrelsen. Styrelsen anses brista i styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer på grund av uppvisade budgetunderskott för 2012.

Utbildningsstyrelsen och proVarmdo har följt verksamheternas ekonomiska situation och dess utveckling kontinuerligt under året. I samband med redovisning av budgetuppföljningar har tilläggsbeslut fattats av utbildningsstyrelsen som ålagt de resultatenheter som uppvisar budgetunderskott att vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Bakgrund

Värmdö kommuns revisorer har i revisionsberättelsen för 2012 riktat anmärkning mot utbildningsstyrelsen och dess enskilda förtroendevalda för verksamhetsåret 2012¹ med anledning av budgetunderskott. Revisorerna tillstyrker ansvarsfrihet.

Revisorerna har bedömt att utbildningsstyrelsen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheterna och dess kostnader till fastställd budget. Styrelsen anses under 2012 ha visat ohörsamhet mot de ekonomiska mål som kommunfullmäktige har beslutat om och anses därför brista i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer.

Resultatbalansering i utbildningsstyrelsen

Kommunfullmäktige har, i april 2012, beslutat att tillämpa årlig balansering av resultatenheters över- och underskott från år 2012 och kvarvarande tid under nuvarande

---

¹ Anmärkning har även riktats mot kommunstyrelsen och kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen samt de enskilda förtroendevalda i dessa styrelser i revisionsberättelsen.

mandatperiod. Balanseringen, som innebär en överföring av årets resultat till nästa år, begränsas till fem procent av respektive enhets budgeterade överskott för aktuellt år, medan underskott förs över i sin helhet. Utgångspunkten är respektive resultatenhets ansvar för ekonomi och utfall i bokslut.

Bokslutet för utbildningsstyrelsen 2012 visar på ett totalt underskott om -24 448 tkr. Av detta återfinns -22 992 tkr inom resultatenheter. Resterande under- och överskott avser lokaler och pro Värmdö centralt. 5-procentsregeln innebär att balanserade resultat för enheter med överskott minskas med sammanlagt -1 192 tkr, medan underskotten justeras ned med de merkostnader Gustavsbergs gymnasium haft för övertagandet av Doctus elever och ökade lokalkostnader i samband med det.

Därav föreslår kommunstyrelsen den 10 april 2013 resultatbalansering inom utbildningsstyrelsens ansvarsområde för 2012 med 2 260 tkr. Detta skulle medföra en justering av det samlade budgetunderskottet för enheterna till ett ackumulerat underskott om 17 126 tkr. Detta motsvarar en budgetavvikelse under 2 procent. Föreslagen balansering behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde den 29 maj 2013.

Verksamhet	Korrigerat resultat 2011	Bokslut 2012	Sammanlagt resultat 2011-2012	Förslag att överföra till 2013
Förskola	1 606	-9 005	-7 399	-7 569
Grundskola	-1 463	-5 740	-6 033	-6 033
Gymnasium	3 140	-8 990	-5 850	-3 150
CAS vuxenutbildning	1 271	-1 713	-442	-442
Bibliotek	361	-246	115	115
Fritidsgårdsenheten	434	247	681	411
Kostenheten	-1 512	1 792	280	280
Kulturskolan	-601	-502	-1 103	-1 103
Särskolan	370	-5	365	365
Summa	3 606	-22 992	-19 396	-17 126

Genomförda åtgärder för att nå budgetbalans

Verksamheternas första årliga budgetuppföljning redovisades för utbildningsstyrelsen vid dess sammanträde i maj 2012. Med anledning av konstaterade budgetavvikelser gav styrelsen produktionschefen i uppdrag att redovisa vidtagna och planerade åtgärder för att nå en budget i balans för de resultatenheter som avviker mot budget. Redovisning av åtgärder presenterades vid utbildningsstyrelsens sammanträde i september 2012.

Vid styrelsens sammanträde i november 2012 redovisades verksamheternas budgetuppföljning per kvartal tre. Styrelsen fattade beslut om tilläggsuppdrag till produktionschefen om att i samverkan med utbildningsstyrelsens presidium föreslå hur redovisning, organisation, rutiner och riktlinjer för en budget i balans på enhetsnivå kan utformas.

Verksamheternas detaljbudget för 2013 föredrogs vid styrelsens sammanträde i december 2012. I samband med detta beslutades om att ge pro Värmdö i uppdrag att ta fram ett förslag till hur utbildningsstyrelsens budget kan förtydligas och hur ett arbete

för att säkerställa att de av kommunfullmäktige fastställda budgetramarna respekteras kan utformas. Uppdragen ska redovisas för utbildningsstyrelsen i samband med 2013 års första budgetuppföljning som sker senare i vår.

Under våren antogs lokalplan med uppdrag att fortsätta med lokaleffektiviseringen och interkontrollplan där förutsättningen att hålla budget i balans pekas ut som ett riskområde. Ytterligare arbete med att få budget i balans kommer att redovisas i samband med 2013 års första budgetuppföljning.

Verksamhetsspecifika åtgärder

Utöver ovan angivna generella åtgärder har de resultatenheter som uppvisat underskott uppdragits att upprättat handlingsplaner för att nå en ekonomi i balans. En särskild redovisning av resultatenheternas vidtagna och planerade åtgärder för att komma tillrätta med underskotten gjordes vid utbildningsstyrelsens sammanträde i september 2012.

Förskola

För att komma tillrätta med budgetavvikelser har respektive resultatenhetschef upprättat en handlingsplan med åtgärder för att, i förekommande fall, uppnå en ekonomi i balans. Bland åtgärderna noteras:

- Personalkostnaderna ska sänkas genom att vakanta tjänster inte tillsätts och genom minskat användande av vikarier vid ordinarie personals sjukdomsfrånvaro.
- Neddragning av verksamhet och stängning av avdelningar, vilket exempelvis har skett vid Långviks förskola.
- En särskild organisationsöversyn har påbörjats inom skärgårdsförskolorna med särskild fokus på ett effektivare lokalutnyttjande. En ekonomi i balans försvåras för skärgårdsförskolorna genom de små enheterna om fyra till fem inskrivna barn.

Kommunstyrelsen har i sitt förslag till resultatbalansering från 2012 föreslagit en justering av förskoleenheternas resultat om 491 tkr med anledning av avvecklade enhet.

Grundskola

Under det första halvåret 2012 upprättade grundskoleenheterna handlingsplaner med fokus på anpassning av verksamhet och personaltätthet efter elevantal. Elevantillströmningen varierar mellan kommunens skolor och har stor påverkan på enskilda resultatenheters möjligheter att nå en budget i balans. För att nå budgetbalans har särskild vikt lagts vid arbetet att se över och verksamhetsanpassa grundskolornas lokalbestånd, då lokalernas andel av enheternas underskott uppgår till drygt tre fjärdedelar av det samlade underskottet. Generellt sett är lokalerna för stora för det elevantal som för närvarande finns i kommunens skolor. Av denna anledning har lokaler sagts upp inom Djurö skola och Kyrkskolan under sommaren 2012. Detta arbete bedrivs kopplat till den nya organisationsstruktur som har beslutats i kommunens grundskolor.

De resultatenheter inom grundskoleverksamheten som uppvisar ett budgetunderskott ska upprätta handlingsplaner för att nå en ekonomi i balans till årsskiftet 2013/2014.

Gymnasium

Värmdö gymnasiums uppvisade budgetunderskott för 2012 täcks av ett ackumulerat överskott från föregående år.

Gustavsbergs gymnasium har vidtagit åtgärder för att minska sitt underskott genom bland annat personalneddragningar motsvarande åtta heltidstjänster. De minskade personalkostnaderna detta medför, kopplat med en förbättrad bättre lokalekonomi genom ombyggnationer, gör att Gustavsbergs gymnasium prognostiserar framtida nollresultat.

Kommunstyrelsen har i sitt förslag till resultatbalansering från 2012 föreslagit en justering av resultatet för Gustavsbergs gymnasium. Justeringar om sammantaget cirka 2 700 tkr föreslås för merkostnader som uppkommit under året med anledning av övertagandet av Doctus, flytt till nya lokaler samt för att möjliggöra avslutande av elevers påbörjade kurser.

CAS vuxenutbildning

CAS har under 2012 upprättat en handlingsplan för att nå en ekonomi i balans. Personalminskningar har skett motsvarande drygt två heltidstjänster från och med halvårsskiftet 2012, vilket medfört minskade kostnader om cirka 560 tkr. Vidare har kostnaderna för verksamhetslokaler reducerats genom uppsägning av lokaler från och med hösten 2012.

Bibliotek

Biblioteken har vidtagit åtgärder för att nå en budget i balans, vilket beräknas uppnås senast under innevarande år. Verksamheternas kostnader ska minskas, främst genom ett minskat nyttjande av vikarier vid ordinarie personals sjukdomsfrånvaro.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdsenheterna uppvisar ett underskott mot budget som dock täcks av föregående års ackumulerade överskott.

Särskola

Särskoleverksamheten har under 2012 upprättat en handlingsplan för att nå en budget i balans. Särskilda åtgärder har vidtagits avseende personaltätthet och anpassning av särskoleorganisationen. En särskild översyn ska göras av verksamhetslokaler och anställning av vikarier.

Kulturskolan

Kulturskolan har genomfört ett antal effektiviseringsåtgärder under 2012 men har inte en budget i balans. Ytterligare åtgärder som planeras att genomföras är färre undervisningstimmar, effektivisering av undervisning och förändring av ledningsorganisationen. Utöver fortsatt utveckling av storgruppsverksamhet, försäljning av verksamhet och minskade personalkostnader är kulturskolan i behov av ökade intäkter för att nå en budget i balans.

Kost/restaurang

Enheten har haft ett ackumulerat underskott som nu har reglerats. En kostnadsmedvetenhet har medfört att verksamheten har kunnat minska sina kostnader

samtidigt som intäkterna har ökat.

Åtgärder som genomförs under 2013

Utbildningsstyrelsen tar kontinuerligt del av resultatenheternas budgetuppföljningsprognoser. De som vid årets första uppföljning, per mars månad, uppvisar ett underskott gentemot årsbudget följs särskilt. Detsamma gäller resultatenheter som, i ackumulerat resultat för januari till mars, uppvisar ett underskott.

De resultatenheter som prognostiserar budgetunderskott, och som inte har ett ackumulerat överskott, har givits i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att verksamheten ska ha en budget i balans. Enheternas följsamhet mot handlingsplanen stäms, i enlighet med internkontrollplanen, av månadsvis. Föreslagna åtgärder i handlingsplanen kommer att följas upp av förvaltningen för att säkerställa åtgärdernas effektivitet i verksamheten och för budget.

Utbildningsstyrelsens internkontrollplan för 2013 har fokus på prognosavvikelser mot budget som kommer att följas upp särskilt.

Ekonomiska konsekvenser

Verksamheterna inom utbildningsstyrelsens ansvarsområde uppvisar ett underskott som föranlett utbildningsstyrelsen, proVarmdo och de enskilda resultatenheterna att vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Detta sker bland annat genom en översyn av verksamhetslokaler och anpassning av enheters personaltäthet och organisation.

Konsekvenser för miljön

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Konsekvenser för medborgarna

Resultatenheter som uppvisat underskott har ålagts att vidta åtgärder för att nå budgetbalans. Vidtagna och planerade effektiviseringsåtgärder genomförs med hänsyn till dess konsekvenser för verksamheten och dess kunder.

Bedömning

Kommunens revisorer har i sin revisionsberättelse riktat anmärkning mot utbildningsstyrelsen för bristande styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer då verksamheten uppvisat fortsatt budgetunderskott under 2012.

Den riktade kritiken är allvarlig och utbildningsstyrelsen har under 2012, i samverkan med proVarmdo, vidtagit flertalet åtgärder för att resultatenheterna ska uppnå budgetbalans. De enheter som uppvisar budgetunderskott har ålagts att upprätta handlingsplaner och vidta åtgärder för att nå budget i balans. Bland vidtagna åtgärder märks bland annat personalminskningar och uppsägning av verksamhetslokaler.

För att uppnå budgetbalans måste dock ytterligare effektiviseringsåtgärder och insatser genomföras inom de berörda enheterna. Inom vissa områden, framför allt inom grundskoleverksamheten, kompliceras processen av det ekonomiska beroendet av

externa faktorer som elevgenomströmning. I samverkan med framtagandet av kommunens befolkningsprognos sker därför ett fördjupat arbete med prognostisering av framtida elevantal inom respektive skolområde för att därigenom möjliggöra en tidig anpassning av verksamhetens omfattning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och utvecklingsavdelningen i samverkan med proVarmdo. Underlag har inhämtats från ekonomichef.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Revisorerna i Värmdö kommun. Revisionsberättelse för år 2012.	Bilaggs
2	Utbildningsstyrelsens yttrande till revisorerna.	Bilaggs

Pia Andersen
Produktionschef

Utbildningsstyrelsens yttrande om revisionsberättelse för 2012

Värmdö kommuns revisorer har i sin revisionsberättelse riktat anmärkning mot utbildningsstyrelsen för 2012. Styrelsen anses brista i styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer på grund av uppvisade budgetunderskott.

Den riktade kritiken är allvarlig och utbildningsstyrelsen har sedan tillträddandet i januari 2011 arbetat med fokus på att ha budget i balans. Det är med stor oro vi ser att det totala underskottet inom vårt ansvarsområde ökar under 2012, även om det är delvis nya verksamhetsområden som uppvisar problem med att få budget i balans. Under 2011 var grundskolans underskott främst i fokus för styrelsens arbete, under 2012 har även förskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildningen visat underskott. Styrelsen vidtog, i samverkan med proVarmdo, flertalet åtgärder för att resultatenheterna ska nå en budget i balans.

De resultatenheter som uppvisat budgetunderskott i samband med årets första budgetuppföljning uppdrogs av utbildningsstyrelsen att redovisa vidtagna och planerade åtgärder för att nå en budget i balans, vilket presenterades i styrelsen i september 2012. Bland resultatenheternas vidtagna åtgärder märks bland annat personalneddragningar och uppsägning av verksamhetslokaler.

I samband med budgetuppföljning i november 2012 fattade utbildningsstyrelsen beslut om att produktionschefen, i samverkan med utbildningsstyrelsens presidium, fås i uppdrag att föreslå hur redovisning, organisation, rutiner och riktlinjer för en budget i balans på enhetsnivå kan utformas.

Verksamheternas detaljbudget för 2013 föredrogs vid styrelsens sammanträde i december 2012. I samband med detta gav styrelsen proVarmdo i uppdrag att ta fram ett förslag till hur utbildningsstyrelsens budget kan förtydligas liksom hur det kan säkerställas att enheterna följer de av kommunfullmäktige fastställda budgetramarna. Både vid beslut om ny skolorganisation och i samband med antagandet av budget för 2013 beslutades om mål och uppdrag om att öka resultatenheternas attraktivitet och därigenom öka intäkterna.

Under våren antogs lokalplan med uppdrag att fortsätta med lokaleffektiviseringen och

interkontrollplan där förutsättningen att hålla budget i balans pekas ut som ett riskområde. Ytterligare arbete med att få budget i balans kommer att redovisas i samband med 2013 års första budgetuppföljning.

Utbildningsstyrelsen inser att det för att uppnå budgetbalans kommer att krävas ytterligare effektiviseringsåtgärder, framför allt inom resultatenheter där antalet medborgare som nyttjar verksamheten är låg eller minskande. Inom flera områden kompliceras processen av det ekonomiska beroendet av externa faktorer som krav på att uppfylla kommunal service i medborgarnas närområde och minskat barn- och elevantal. I samverkan med framtagandet av kommunens befolkningsprognos sker därför ett fördjupat arbete med prognostisering av framtida elevantal inom respektive för- och grundskoleskolområde för att därigenom möjliggöra en tidig anpassning av verksamhetens omfattning. För gymnasieskolorna och vuxenutbildning ökar kostnaderna generellt mer än intäkterna, oavsett elevförändringar. Där behöver utbud och efterfrågan av olika utbildningar ses över. I avtalsreglerade verksamheter kan avtal behövas att ses över.

Kommunstyrelsen har i april 2013 föreslagit resultatbalansering inom utbildningsstyrelsens ansvarsområde för 2012 med 2 260 tkr avseende resultatenheternas underskott. Detta skulle medföra en justering av det samlade budgetunderskottet för enheterna till ett ackumulerat underskott om 17 126 tkr. Detta motsvarar en budgetavvikelse understigande 2 procent. Föreslagen balansering behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde i maj 2013. Valet av styrsystem har skapat delar av de problem som revisorerna uppmärksammat. Det behöver ses över.

Max Ljungberg
Utbildningsstyrelsens ordförande

Bilagor

Protokollsutdrag från kommunstyrelsen 2013-04-10 § 58 avseende resultatbalansering

Dnr 13KS/0258

Kommunstyrelsen 2013-05-15 § 106

Yttrande till kommunfullmäktige över anmärkning från revisorerna

Kommunstyrelsens beslut

Yttrandet godkänns och tillsänds kommunfullmäktige.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

Revisorerna har granskat kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet samt kommunernas bolags verksamhet under 2012. Revisorerna uttrycker oro över kommunens ekonomiska läge, vidare fokuseras i revisionsberättelsen på vård- och omsorgsstyrelsens och utbildningsstyrelsens underskott i förhållande till budget. Revisorerna riktar kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen samt anmärkning mot kommunstyrelsen och utbildningsstyrelsen.

I förslag till yttrande till kommunfullmäktige redogörs för kommunens ekonomiska situation, slutsatsen i yttrandet är att kommunens ekonomi är sund och stabil. Vidare beskrivs vård- och omsorgsstyrelsens och utbildningsstyrelsens ekonomier, orsaken till underskott och agerande med anledning av dessa. Innebörden i yttrandet är att det inte föreligger några omständigheter som motiverar att anmärkning riktas mot kommunstyrelsen.

Handlingar i ärendet

Yttrande över revisionsberättelse för 2012, KLK 2013-05-02
Revisionsberättelse för år 2012, Värmdö kommuns revisorer

Yrkanden

Annika Andersson Ribbing (S) och Mikael Lindström (S) yrkar att yttrandet kompletteras med följande text:

"Kommunstyrelsen instämmer i revisorernas kritik kring bristerna i måluppfyllelsen. Det är självklart viktigt att det görs en aggregerad sammanställning över måluppfyllelsen för kommunen. Kommunstyrelsen anser också att det är problematiskt att så många av nämndernas och styrelsernas mål inte följs upp. Det måste ske en stor förbättring på detta område och det är kommunstyrelsens ansvar. Det gäller även kommunstyrelsens eget målarbete.

Kommunstyrelsen uppfattar också att det är viktigt att se över styrsystemen för kommunen. Det finns en stor utvecklingspotential i att förändra i organisationslösningen för att åstadkomma bättre styrnings- och ledningsfunktion. Målsättningen är att minska otydligheten och konflikterna mellan olika delar i kommunens organisation, såväl politiskt som tjänstemannamässigt.

Kommunstyrelsen tar kritiken för beredningen av VärmdövalLEN på stort allvar. Det har funnits klara brister i hanteringen inom den egna organisationen. Information och kunskap om kostnadsutvecklingen i projektet borde följts närmare av tjänstemän och politiker på ansvarig nivå. Bättre transparens måste vara självklart i dessa sammanhang.”

Andersson Ribbing och Lindström yrkar vidare på följande förändringar i förslaget till yttrande:

1. S 2 (4), stryk andra stycket från andra meningen: ”Revisorerna anser ...”
2. S 4 (4), under rubriken ”Sammanfattning:
  - a. stryk meningen ”Emellertid är ...”
  - b. stryk meningen ”Fundamenta ...”
  - c. stryk ”men” i meningen efter, börja med ”Det gäller ...”

Max Ljungberg (MP) och Anders Bergman (FP) yrkar bifall till förslaget till yttrande och avslag på yrkandena från Andersson Ribbing och Lindström.

Propositioner

Ordföranden ställer proposition om kommunstyrelsen beslutar enligt yrkandet från Ljungberg och Bergman eller enligt yrkandet från Andersson Ribbing och Lindström och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt yrkandet från Ljungberg och Bergman.

”Den som biträder yrkandet från Ljungberg och Bergman yrkande röstar ja, den som biträder yrkandet från Andersson Ribbing och Lindström röstar nej.”

Följande röstar ja:

Peter Frej (M), Anders Bergman (FP), Per Olof Fransson (KD), Max Ljungberg (MP), Malin Åberg Aas (MP), Monica Pettersson (M).

Följande röstar nej:

Annika Andersson Ribbing (S), Mikael Lindström (S), Nils-Erik Särnbrink (S), Sandro Wennberg (S).

Följande avstår från att rösta:

Marie Bladholm (M)

Kommunstyrelsen beslutar med sex ja-röster mot fyra nej-röster att avslå yrkandet.

Reservationer och protokollsanteckningar

S-gruppen lämnar följande reservation:

”XXX”

Ej tjänstgörande ersättaren Mats Skoglund (V) antecknar till protokollet att han skulle ha biträtt Andersson Ribbings och Lindströms yrkande om han varit beslutande vid dagens sammanträde.

Det antecknas till protokollet att Marie Bladholm (M) inte deltar i kommunstyrelsens beslut.

Sändlista

KF

Diarienummer: 13KS/0258

Datum: 2013-05-02

Handläggare: Hans Ivarsson

Ekonomi- och upphandlingsavdelningen

hans.ivarsson@varmdo.se

Yttrande över Revisionsberättelse för 2012

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns och tillsänds kommunfullmäktige

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Revisorerna i kommunen har granskat kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet samt kommunens bolags verksamhet under 2012. Revisorerna uttrycker oro över kommunens ekonomiska läge, vidare fokuseras i revisionsberättelsen på vård- och omsorgsstyrelsens och utbildningsstyrelsens underskott i förhållande till budget. Revisorerna riktar kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen samt anmärkning mot kommunstyrelsen och utbildningsstyrelsen.

I förslaget till yttrande redogörs för kommunens ekonomiska situation, slutsatsen i yttrandet är att kommunens ekonomi är sund och stabil. Vidare beskrivs vård- och omsorgsstyrelsens och utbildningsstyrelsens ekonomier, orsaker till underskott och agerande med anledning av dessa. Innebörden i yttrandet är att det inte föreligger några omständigheter som motiverar att anmärkning riktas mot kommunstyrelsen.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/bilaggs ej
1	Revisorerna i Värmdö kommun. Revisionsberättelse för år 2012	Bilaggs
2	Kommunstyrelsens yttrande till revisorerna	Bilaggs

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Hans Ivarsson
Ekonomichef

Diarlenummer: 13KS/0258

Kommunstyrelsen

Datum: 2013-04-30
Handläggare: Hans Ivarsson
Ekonomi- och upphandlingsavdelningen
hans.ivarsson@varmdo.se

Yttrande över Revisionsberättelse för 2012

Revisorerna i kommunen har granskat kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet samt kommunens bolags verksamhet under 2012. Revisorerna uttrycker oro över kommunens ekonomiska läge, vidare fokuseras i revisionsberättelsen på vård- och omsorgsstyrelsens och utbildningsstyrelsens underskott i förhållande till budget. Revisorerna riktar kritik mot vård- och omsorgsstyrelsen samt anmärkning mot kommunstyrelsen och utbildningsstyrelsen. Kommunstyrelsen lämnar följande yttrande:

Kommunens ekonomiska situation

Värmdö kommuns ekonomiska resultat 2012 var + 81 mnkr, det näst bästa resultatet någonsin i kommunens historia. I resultatet ingår dock flera större engångsposter. Om man rensar bort de tre största engångsposterna (återbetalning AFA-premier, reavinster och förändrad redovisningsprincip immateriella tillgångar) uppgår resultatet till ca + 46 mnkr. Att jämföra med av fullmäktige uppsatt mål, + 40 mnkr. + 46 mnkr motsvarar ca 2,5 % av intäkter av skatt och utjämning. En vanligt förekommande uppfattning i kommunsektorn är att 2 % är en rimlig nivå för att upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Värmdö kommun har sedan 2007 haft en stabil ekonomisk utveckling, varje år har redovisats klart positiva resultat och det under senare år uppsatta finansiella målet (+ 40 mnkr) har uppnåtts respektive år. Det lagstadgade balanskravet har klarats med bred marginal.

Av KPMG:s rapport framgår att kommunens resultat (på sista raden) 2012 motsvarar 2 057 kr per invånare. Genomsnittet för kommuner i Stockholms län uppgick till 1 571 kr per invånare. Enligt samma granskningsrapport uppgick verksamhetens nettokostnader i Värmdö till 42 708 kr per invånare mot 42 959 kr per invånare för genomsnittet av Stockholmskommunerna. Mätt per invånare ligger därmed Värmdös kostnader 0,6 % lägre än genomsnittet, året dessförinnan, 2011 var Värmdös kostnadsnivå 2,1 % högre. Med andra ord har Värmdö lyckats hålla tillbaka kostnadsökningarna bättre än länets kommuner i allmänhet.

Värmdös ekonomiska resultat 2012 är även starkare än riksgenomsnittet, oavsett om man medräknat engångsposter eller inte. Den ekonomiska uppföljningen under året har utifrån helheten varit tämligen realistisk, i BUP 2 prognostiserades + 73 mnkr, i BUP 3 + 75 mnkr,

att jämföra med bokslutsutfallet på + 81 mnkr. Kostnadsökningarna jämfört med 2011 var i balans med tillväxten på intäktsidan.

Revisorerna uttrycker i revisionsberättelsen för 2012 "Kommunens ekonomiska läge är oroande och kräver omgående åtgärder för att få en sund ekonomi". Revisorerna anser således att kommunens ekonomi är osund, och uttrycket "omgående åtgärder" måste rimligen tolkas att läget är ganska akut. Det skulle vara intressant att få klarhet i vad som ligger till grund för det yttrandet. Stöd för en sådan uppfattning står inte att finna i KPMG:s granskningsrapport eller i föreliggande årsredovisning, som revisorerna föreslår godkännas.

Kommunens utmaningar

Även om Värmdös ekonomi är tämligen god och trendpilarna i flera fall pekar åt rätt håll är det viktigt att fortlöpande, med kritiskt öga, analysera den ekonomiska situationen. De flesta kommuner har några svaga ekonomiska nyckeltal. För Värmdös del kan konstateras att låneskulden är hög och soliditeten låg. Det är inte särskilt överraskande, med tanke på att kommunen har genomgått några decennier med mycket stark tillväxt och omfattande investeringar. Det finns en bred förankring i fullmäktige kring de stora investeringsåtagandena, t ex VA-utbyggnaden. Det är heller inte kortsiktigt något överhängande problem, kommunen klarar att hantera räntekostnaderna inom driftsekonomin.

Men långsiktigt kan den stora låneskulden innebära ökad risk, bl a för stigande kostnader när ränteläget vänder uppåt. Mot denna bakgrund har fullmäktige på förslag från kommunstyrelsen beslutat att soliditeten långsiktigt ska stärkas och har lämnat ett uppdrag om utredning/förslag på lämpliga fastigheter som kan säljas. En pågår ett arbete i den frågan.

Frågan om soliditeten och låneskulden är strategiskt viktig för Värmdö kommun, men det handlar om att fatta några långsiktigt kloka beslut snarare än att vidta åtgärder som tar sikte på ett enstaka budgetår.

Utbildningsstyrelsens och vård- och omsorgsstyrelsens underskott

Av kommunens internredovisning i bokslut 2012 framgår att två nämnder, utbildningsstyrelsen och vård- och omsorgsstyrelsen, redovisar underskott, motsvarande 2,7 % samt 5,5 % av respektive nämnds budgetomslutning. Ekonomin kring dessa styrelser rymmer en viss komplexitet som kan behöva beskrivas:

Det ekonomiska utfallet för nämnderna i fråga är i princip det aggregerade resultatet för ett stort antal resultatenheter. Resultatenheterna inom proVarmdo får sina intäkter ur olika peng/ersättningsystem eller genom särskilda avtal med finansieringsnämnder. Enheterna är därmed i de flesta fall helt volymberoende, d v s intäkterna speglar svängningar i antal elever, vårdboende mm. Utvecklingen under 2012 visar att det kan innebära tuffa förutsättningar; inom t ex förskolan sjönk antalet barn från vår till höst med ca 200, vilket ledde till markant sänkta intäkter, tappet fördelades dessutom ganska ojämnt mellan olika enheter. Det enskilt största underskottet återfinns just inom förskolan, - 10 mnkr. Tanken är att resultatenheterna ska anpassa kostnaderna efter förändrade intäkter, men en omställning av den här dimensionen kan vara svår att klara momentant. Ändå är ekonomistyrning med

resurstilldelning efter prestation över tid definitivt att föredra, exempelvis vida bättre än gamla tiders anslagsfinansiering.

Enligt principerna för resultatenheter balanserar dessa det ekonomiska resultatet mellan åren. Det är således logiskt att utbildningsstyrelsen och vård- och omsorgsstyrelsen i bokslut redovisar såväl avvikelser mot budget som ackumulerade över- och underskott per årsskiftet. Systemet med resultatbalansering behöver emellertid vårdas, övervakas och följas upp på ett klokt sätt. Som ett led i denna tillsyn tog kommunstyrelsen våren 2012 initiativ till att se över och korrigera resultatenheternas resultatbalansering från 2011 till 2012. Något av en nystart, torde man kunna säga, samtidigt som systemets principer för framtiden korrigerades och förtydligades på vissa punkter. Kommunfullmäktige gick på kommunstyrelsens linje och beslutade enligt förslaget.

Kommunstyrelsen räknade samtidigt med att de nya förutsättningarna för resultatenheterna i en del fall skulle kunna leda till ökade kostnader temporärt under 2012. I klartext att enheter med ackumulerade överskott skulle förbruka delar av dessa under året. Mot denna bakgrund föreslog KS i Reviderad budget 2012 att en särskild reserv centralt skulle avsättas som motvikt till underskott hos berörda styrelser. Fullmäktige beslutade enligt förslaget.

När bokslut för 2012 summeras finns det flera tydliga exempel på just detta, att enheter tagit i anspråk gamla överskott, såsom Värmdö Gymnasium, som förbrukat 3,8 mnkr och LSS Boende 2,2 mnkr. Helt och fullt såsom det är tänkt enligt regelverket. Men effekten blir naturligtvis att styrelsernas ekonomiska resultat försämras det aktuella året.

Den sannolikt viktigaste ekonomiska uppföljningen är den som sker på våren, då det är möjligt att vidta korrigerande åtgärder som hinner få genomslag under året. I BUP 1 2012 prognostiserade flera nämnder underskott. Mot denna bakgrund beslutade kommunstyrelsen att dessa nämnder inför KS första sammanträde efter sommaren skulle redovisa åtgärder för att komma till rätta med underskotten. En sådan redovisning lämnades till KS i september. Därutöver har åtskilliga diskussioner och kontakter förevarit mellan representanter för kommunstyrelsen och berörda nämnder, i syfte att begränsa underskotten, utan att dessa diskussioner alltid dokumenterats i protokoll. Notabelt är att utvecklingen i några fall alldeles klart gått i rätt riktning under året. Det gäller t ex hemtjänsten vars resultat under höstmånaderna stärkts väsentligt jämfört med våren. Likaså har socialnämndens underskott sjunkit markant.

Utbildningsstyrelsens och vård- och omsorgsstyrelsens verksamhet finansieras endast med intäkter från peng-/ersättning; nämnderna har inte några buffertar därutöver. pro Värmdös verksamhet och dess kostnader påverkas emellertid ibland av faktorer och händelser som inte varit möjliga att beakta i peng/ersättningssystemen. Ett exempel under 2012 var effekterna av Gustavsbergs gymnasiums övertagande av Doctus verksamhet, merkostnaderna har beräknats till 2 mnkr. Ett annat exempel var ombyggnaden av Djuröhemmet, beroende på Arbetsmiljöverkets krav, vilket bl a gjort att hemmet inte kunnat ta emot optimalt antal vårdboende. Merkostnader och intäktsbortfall har beräknats till 1,8 mnkr. Det är logiskt att produktionsstyrelserna inte äger egna resurser för att hantera denna typ av händelser, det är snarare en koncernfråga. Därför tar kommunfullmäktige det ekonomiska ansvaret för denna

sortens kostnader, på samma sätt som fullmäktige tar volymansvaret. Och därmed har KS i samband med behandlingen av bokslut för 2012 föreslagit att berörda enheter kompenseras för nämnda effekter.

Sammanfattningsvis

Kommunstyrelsen betraktar dialogen med kommunens revisorer som utomordentlig viktig, vilket framgår av att KS har tagit intryck av flera av de revisionsrapporter som lämnats under det gångna verksamhetsåret. Emellertid är kommunstyrelsen inte enig med revisionens uppfattning om att Värmdö kommuns ekonomiska läge är oroande och att det kräver omgående åtgärder för att få en sund ekonomi. Fundamenta, finansiella nyckeltal, jämförelser med andra kommuner mm visar att Värmdö kommuns ekonomi är sund och stabil. Men det gäller att inte slå sig till ro, en kommun måste hela tiden arbeta med ekonomin; därför pågår f n ett arbete med att ta fram förslag med inriktningen att långsiktigt nedbringa låneskulden och stärka soliditeten.

Kommunstyrelsen har agerat under året, som en konsekvens av den ekonomiska uppföljningen, genom att kräva av nämnderna åtgärder för att komma till rätta med underskotten. Notabelt är att nämndernas underskott blev betydligt lägre i bokslut än vad som prognostiserades i BUP 1.

Utbildningsstyrelsens och vård- och omsorgsstyrelsens ekonomiska utfall för 2012 har flera förklaringsvariabler, bl a att enheter har tagit i anspråk ackumulerade överskott från tidigare år, vilket de är i sin fulla rätt att göra. En annan förklaring är merkostnader/intäktsbortfall som ligger utanför peng-/ersättningsystem och som KS föreslagit att fullmäktige kompenserar för.

Barnantalet inom förskolan har sjunkit kraftigt under hösten, vilket en del förskolor kortsiktigt haft svårt att fullt ut ställa om till. Det finns anledning att ha förtroende för förskolechefer, som historiskt hållit budget ganska väl, att man fördelar anpassningsåtgärder över en längre tid än den som stått till buds under 2012. Samtidigt pågår en översyn av antalet enheter, uppsägning av lokaler inom förskolan mm. Kommunstyrelsen följer nogsamt den fortsatta utvecklingen inom de båda styrelserna, notabelt är att BUP 1 2013 indikerar väsentligt förbättrade resultat jämfört med 2012.

Kommunstyrelsen har ägnat utbildningsstyrelsen och vård- och omsorgsstyrelsen och deras ekonomier ganska stor uppmärksamhet under året och ställt krav på åtgärder. Samtidigt kan konstateras att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har sett till att Värmdö kommun som helhet har tillräckliga ekonomiska marginaler för att kunna möta nämnda underskott. Kommunstyrelsen menar att det inte föreligger några omständigheter som motiverar att anmärkning riktas mot styrelsen.

Monica Pettersson
Kommunstyrelsens ordförande

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Revisionsberättelse för år 2012

Vi har granskat kommunstyrelsens och övriga styrelser och nämnders verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer i Värmdöbostäder AB, Gustavsbergbadet AB, Värmdö Hamnar AB, Värmdö Simhall AB, Stavnäs Projektering AB samt Gustavsbergs Porslinsmuseum AB även verksamheten i dessa företag under år 2012.

Granskningen har såvitt avser kommunen utförts enligt kommunallagen, god revisions- och i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Resultatet redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogade bilagor.

Kommunens ekonomiska läge är oroande och kräver omgående åtgärder för att få en sund ekonomi. Beslut grundade på konsekvensanalyser med åtgärdsplaner och en löpande uppföljning av att besluten ger effekter både i verksamhetens utförande och med avsedd ekonomisk effekt.

Vård- och omsorgsstyrelsen och utbildningsstyrelsen redovisar för verksamhetsåret 2012 stora underskott i förhållande till budget. Vår bedömning är att styrelserna inte heller under 2012 har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheterna och dess kostnader till fastställd budget. Vi har tidigare påtalat brister och vi anser att styrelserna under 2012 visat ohörsamhet mot de ekonomiska mål som fullmäktige beslutat om. Styrelserna brister i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer.

Kommunstyrelsen har inom ramen för sin uppsiktsplikt, ett särskilt uppdrag att till nämnderna göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt om behov finns tillse att kommunfullmäktige ingriper. Mot bakgrund av främst vård- och omsorgsstyrelsen och utbildningsstyrelsen stora upprepade underskott jämfört med budget och den bristande beredning, uppföljning och kontroll som granskningen kring Värmdövallen visade är vår bedömning att kommunstyrelsen inte fullföljt sin uppsiktsplikt i erforderlig grad över nämnder/styrelser och att förhållandet gett bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

Vi **riktar kritik** mot vård- och omsorgsstyrelsen samt de enskilda förtroendevalda i densamma för verksamhetsåret 2012.

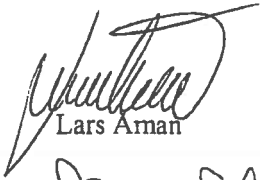
Vi **riktar anmärkning** mot **kommunstyrelsen** och **utbildningsstyrelsen** samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ för verksamhetsåret 2012.

Vi **tillstyrker** att kommunstyrelsen, nämnder/styrelser och förtroendevalda i dessa organ **beviljas ansvarsfrihet**.

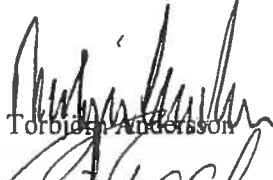
Vi **tillstyrker** att kommunens årsredovisning för år 2012 godkänns. Den är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Revisionsberättelsen är upprättad av Lars Åman, Torbjörn Andersson, Lennart Lönn, Juhani Inkinen, Carl Johan Bildsten, Sören Björlin och Hans Östman av fullmäktige valda revisorer i Värmdö kommun.

Gustavsberg den 15:e april 2013

Lars Åman

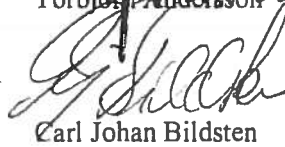
Torbjörn Andersson

Lennart Lönn

Juhani Inkinen

Carl Johan Bildsten

Sören Björlin

Hans Östman

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse (1)

Förteckning över de sakkunnigas rapporter som successivt förmedlats till fullmäktige (2)

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen

Till kommunfullmäktige i Värmdö kommun

VÄRMDÖ KOMMUN
2013 -05- 24
Dnr

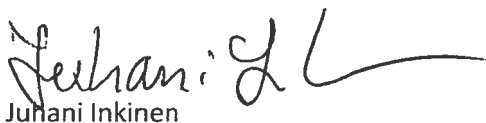
Ändring av Revisionsberättelse för år 2012

I revisionsberättelsen anges att "Kommunens ekonomiska läge är oroande och kräver omgående åtgärder för att få en sund ekonomi".

Denna del i revisionsberättelsen ersätts med följande:

"Åtgärder bör vidtagas för att hantera den växande låneskulden med åtföljande minskande soliditet. Nämnder och styrelser budgetdisciplin bör förbättras."

Gustavsberg den 23 maj 2013

Juhani Inkinen

Carl Johan Bildsten

Revisorerna i Värmdö kommun

Revisorernas redogörelse för år 2012

Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en revisionsplan. Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av alla styrelser/nämnders protokoll samt fört samtal med förtroendevalda och tjänstemän.

Förvaltningsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision, d v s en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner och att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda.

I förvaltningsrevisionen har kommunstyrelsen och samtliga styrelser/ nämnder granskats övergripande med inriktning på intern kontroll.

Särskild granskning med skriftlig avrapportering till kommunfullmäktige och berörd nämnd/styrelse har skett genom granskningar av Rutin för reseräkningar, Kommunens system för tjänstebilar, HVB-placeringar, Värmdö kommuns inblandning och åtaganden i processen vid Värmdövalle ABs byggande av idrottshall i Hemmesta, Styrning av kommunalförbund och gemensam nämnd, Resursfördelning inom finansieringsnämnden för utbildning, Kommunens säkerhets- och krisarbete, Betygsnivå och måluppfyllelse inom grundskolan, Effektiv lokalhantering samt Avtalstrohet – uppföljande granskning

En förteckning över utförd granskning lämnas i bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2012.

Redovisningsrevision

Det andra granskningsområdet är redovisningsrevision. Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat årsredovisningen, årsbokslutet och koncernredovisningen för år 2012 och delårsrapporten per den 30 juni 2012.

Revisorerna har vid granskningen biträttats av KPMG som kommer att lämna särskild rapport från granskning av bokslut och årsredovisning.

Vår slutsats är att kommunens årsredovisning ger en rättvisande bild av kommunens och koncernens resultat och ställning och att den är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed.

Måluppfyllelse

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt ett finansiellt mål;

- Ett årligt ekonomiskt resultat på 40 mkr

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet av målet är uppfyllt.

Den samlade bedömningen över nämndernas budgetavvikelser är att de inte uppfyller målet att nämndernas verksamheter ska drivas inom de ekonomiska ramarna, effektivt och med stor kostnadsmedvetenhet. Budgetavvikelseerna är omfattande.

Verksamhetsmål

Kommunfullmäktige har fastställt sex inriktningsmål för verksamheten;

- Inflytande och dialog
- Omsorgs och trygghet
- Livslångt lärande för livet och arbetslivet
- Hållbar utveckling
- Ledarskap och medarbetarskap
- Resurshushållning

Utifrån fullmäktiges inriktningsmål har samtliga styrelser och nämnder upprättat egna mål med stor variation på kvalitet och måluppfyllelse. Någon sammanfattande bild – kommunövergripande - över hur väl inriktningsmålen uppfylls saknas. Måluppfyllelse på kommunnivå mäts inte. Detta är mycket otillfredsställande.

Vi har uppmärksammat kommunstyrelsen om att det finns behov av att utveckla kommunens styrmodell inkluderande utveckling av mål samt en metod för uppföljning och återrapportering av måluppfyllelsen.

Lekmannarevision

Som lekmannarevisorer i kommunens helägda bolag har de förtroendevalda revisorerna verkat. De har tillsammans med biträden granskat bolagen och lämnat revisionsrapporter och granskningsrapporter.

Lekmannarevisorerna bedömer att bolagen sköts på ett tillfredsställande sätt

Ansvarsprövning

Inom god revisionssed finns följande bedömningsgrunder för ansvarsprövning;

- Bristande måluppfyllelse mm
- Bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll
- Förtroendskada eller annan immateriell skada
- Ekonomisk skada
- Obehörigt beslutsfattande
- Icke lagenlig, brottslig handling
- Otillräcklig beredning av ärenden
- Ej rättvisande redovisning

Kommunens ekonomiska läge är oroande och kräver omgående åtgärder för att få en sund ekonomi. Beslut grundade på konsekvensanalyser med åtgärdsplaner och en löpande uppföljning av att besluten ger effekter både i verksamhetens utförande och med avsedd ekonomisk effekt.

Vård- och omsorgsstyrelsen och utbildningsstyrelsen redovisar för verksamhetsåret 2012 stora underskott i förhållande till budget. Vår bedömning är att styrelserna inte heller under 2012 har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheterna och dess kostnader till fastställd budget. Vi har tidigare påtalat brister och vi anser att styrelserna under 2012 visat ohörsamhet mot de ekonomiska mål som fullmäktige beslutat om. Styrelserna brister i sin styrning, ledning och kontroll av verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer.

Kommunstyrelsen har inom ramen för sin uppsiktsplikt, ett särskilt uppdrag att till nämnderna göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt om behov finns tillse att kommunfullmäktige ingriper. Mot bakgrund av främst vård- och omsorgsstyrelsen och utbildningsstyrelsen stora upprepade underskott jämfört med budget och den bristande beredning, uppföljning och kontroll som granskningen kring VärmdövalLEN visade är vår bedömning att kommunstyrelsen inte fullföljt sin uppsiktsplikt i erforderlig grad över nämnder/styrelser och att förhållandet gett bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2012-12-31

Värmdö kommun

KPMG AB

*Antal sidor: 10
2013-04-03*

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Syfte	2
3.	Avgränsning	2
4.	Revisionskriterier	2
5.	Ansvarig nämnd/styrelse	3
6.	Metod	3
7.	Årsredovisningen	3
7.1	Allmän bedömning	3
7.2	Rekommendationer från Rådet för kommunal Redovisning, RKR	4
7.3	Kommunens förvaltningsberättelse	4
7.4	Balanskravet	4
8.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	5
8.1	Bakgrund	5
8.2	Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning –finansiellt mål	5
8.3	Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning – verksamhetsmål	5
9.	Resultaträkning	6
9.1	Nyckeltal	6
9.2	Nämndernas utfall mot budget	7
9.3	VA-verksamhet	8
9.4	Renhållning	8
10.	Balansräkning	8
10.1	Nyckeltal kommunen	8
10.2	Nyckeltal koncernen	9
11.	Investeringsredovisning	9
12.	Betalningsflödesrapport	10
13.	Sammanställd redovisning	10

1. Sammanfattning

Vi har av Värmdö kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska bokslut och årsredovisning per 2012-12-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2012.

Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Kommunen avviker i efterlevnaden av en rekommendation från Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och upplyser om detta i årsredovisningen.

Våra iakttagelser i övrigt:

- Kommunen redovisar för 2012 ett resultat på +81 mkr vilket är en positiv avvikelse jämfört med reviderad budget på +41 mkr. I analysen av utfallet bör hänsyn tas till jämförelsestörande intäkter på +41 mkr, varefter resultatet motsvarar budget (avsnitt 9.1 och 9.2).
- KS och nämnders totala budgetavvikelse i sin driftredovisning är -28,8 mkr (9.2).
- Större negativa avvikelser mot budget redovisar utbildningsstyrelsen -24,4 mkr, vård- och omsorgsstyrelsen -12,9 mkr, socialnämnden -8,1 mkr och samhällsplaneringsnämndens skattefinansierade verksamhet -9,1 mkr (9.2).
- Utbildningsstyrelsens underskott uppges även i år delvis härröra från svårigheter att anpassa verksamheten inom förskolan till färre inskrivna barn. Gymnasierna redovisar ett underskott som uppges hänförligt till nyttjande av tidigare års överskott för inköp av elevdatorer och nytt nätverk samt stora stödbehov hos elever (9.2).
- Hemtjänsten har även i år ett underskott mot budget men mindre än tidigare år. Effektiviseringar pågår (9.2).
- Samhällsplaneringsnämndens underskott uppges till viss del ha orsakats av de omfattande snöfallen under året. En avvikelse på -5,8 mkr för planenheten är hänförlig till en ändrad redovisningsprincip (9.2).
- I jämförelse med genomsnittet av samtliga kommuner i Stockholms län är verksamhetens nettokostnader i Värmdö 0,6% lägre, mätt som kostnad per invånare (9.1).
- I uppföljningen av mål och måluppfyllelse redovisas resultatet per nämnd/styrelse. Av redogörelsen framgår att ett antal mål inte uppnås och att ett antal mål inte mätts under året. Vi kan inte ha någon uppfattning om den samlade måluppfyllelsen. Vårt intryck är att arbete pågår för att åstadkomma måluppfyllelse. Många mål är så formulerade att de inte kommer att uppnås varje år och inte kommer att mätas varje år. Målen uppfyller inte kraven på att vara realistiska, mätbara och möjliga att nå under det år för vilket de antagits (8.3).
- Kommunens finansiella mål med ett resultat på +40 mkr uppnås (8.2).

- Kommunen har ett justerat överskott på +68 mkr i förhållande till balanskravet enligt kommunallagen (7.4).
- VA- verksamheten har förbrukat sitt tidigare överskott (9.3).
- Renhållning har ett överskott på +1,2 mkr (9.4).

Våra synpunkter rörande mål (avsnitt 8.3):

- Den samlade målpuppfyllelsen i styrelser och nämnder är fortfarande svårtolkad och med stor spridning.
- Alla de mål som fastställs för ett år borde mätas det året.

Våra synpunkter rörande den finansiella redovisningen i årsredovisningen (7.3, 9.1):

- Årsredovisningen har en bra utformning och ger bra information. För att tydligare belysa resultatet och kvaliteten i den ekonomiska uppföljningen under året upprepar vi våra förslag om
  - En tabell där resultaträkningen på total nivå jämförs med budget respektive prognos på totalnivå, med de delposter som redovisas i resultaträkningen
  - Att driftredovisningen kompletteras med en kolumn för prognosen på styrelse/nämndnivå
- Vi upprepar också vårt förslag att investeringsredovisningen kompletteras med information om hur ej förbrukad budget fördelar sig på förskjutningar i tiden respektive större kostnadsavvikelser i enskilda investeringsobjekt (11).

2. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och lands- ting samt att bedöma om resultatet är förenligt med fullmäktiges mål. Resultatet av vår gransk- ning utgör en del av underlaget för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

3. Avgränsning

Granskningen har omfattat årsredovisningen för år 2012. Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel, bedömda eller konstaterade. I vår granskning av årsredovisningen ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingringar.

4. Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har också bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

5. Ansvarig nämnd/styrelse

Kommunstyrelsen avger årsredovisningen.

Rapporten är saklighetsgranskad av ekonomer vid kommunens centrala ekonomienhet.

6. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi
- Stickprovvis granskning av specifikationerna till årsbokslutet med tillhörande underlag för avstämning och verifiering av väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen
- Genomgång av underlag samt konsolideringar och elimineringar till den sammanställda redovisningen
- Översiktlig analys av resultaträkningen

7. Årsredovisningen

7.1 Allmän bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed med undantag för de avvikelser vi noterar under punkt 7.2.

7.2 Rekommendationer från Rådet för kommunal Redovisning, RKR

I samband med vår granskning av årsredovisningen har en avstämning skett av hur kommunen tillämpar de rekommendationer som givits ut av Rådet för kommunal Redovisning, RKR. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt följer RKR:s rekommendationer, med de undantag som redovisas under avsnittet Redovisningsprinciper, dvs rekommendationen RKR 13.1.

Under 2012 har kommunen ändrat redovisningsprincip rörande renhållningskollektivets resultat som nu redovisas som icke resultatpåverkande fordran eller skuld från kommunen till det kollektivet. Motsvarande tillämpas sedan tidigare gällande VA-kollektivets resultat. Årsredovisningen innehåller separata redovisningar för var och en av dessa kollektiv, med resultat- och balansräkningar och noter.

7.3 Kommunens förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen har ett bra innehåll inklusive en finansiell analys som ger en bra beskrivning av hur årets resultat uppnåtts och kommunens ekonomiska ställning och förutsättningar för framtiden. Vi föreslår även i år som ytterligare förbättring att den finansiella analysen kompletteras med

- En tabell där resultaträkningen på total nivå jämförs med budget respektive prognos på totalnivå, med de delposter som redovisas i resultaträkningen
- Att driftredovisningen kompletteras med en kolumn för prognosen på styrelse/nämndnivå

Förvaltningsberättelsen och KS och nämnders verksamhetsberättelser ger också bra information om kommunens verksamheter.

7.4 Balanskravet

I KL finns regler om balanskravet, vilket innebär att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunens ekonomi.

Förvaltningsberättelsen innehåller en redogörelse för 2012 års balanskravsresultat. Årets justerade överskott i förhållande till balanskravet uppgår till +68 mkr och balanskravet klaras således med god marginal. Även utan jämförelsestörande poster (reavinster och återbetalning av AFA-premier) skulle balanskravet ha nåtts med god marginal.

8. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

8.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

8.2 Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning –finansiellt mål

Kommunens övergripande finansiella mål för 2012 var ett överskott på +40 mkr. Det slutliga utfallet exklusive jämförelsestörande poster blev ett överskott på +40 mkr och målet är därmed uppnått.

8.3 Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning – verksamhetsmål

Lagstiftaren ställer krav på att mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv skall upprättas. Målen skall vara tydliga och kräver att det finns indikatorer för att mäta måluppfyllelsen samt att målen skall kunna kommuniceras i organisationen. I målbeskrivningen bör anges hur, av vem och när målen skall följas upp. Uppföljningen bör ske både i delårsbokslut och årsbokslut.

I årsredovisningen redovisas måluppfyllelsen för respektive nämnd. Måluppfyllelsen visar relativt stor spridning. Totalt anser KS och nämnderna i sin egen bedömning att 27 av 62 mål uppnåtts, ca 44%.

	<i>Antal uppnådda</i>	<i>Ej upp- nådda</i>	<i>Delvis uppnådda</i>	<i>Ej mätta</i>	<i>Summa</i>
KS	3	1	4		8
Utbildningsstyrelsen	2		7		9
Vård- och omsorgsstyrelsen	2		3		5
Finansieringsnämnden för utbildning	5	1			6
Kultur- och fritidsnämnden	1		4		5
Socialnämnden	3		2		5
Finansieringsnämnden för äldreomsorg	1		4		5
Bygg-, miljö- och hälso- skydds-nämnden	7	1	2		10
Samhällsplaneringsnämnden	3	2	3	1	9
Totalt	27	5	29	1	62

KS och nämndernas egna kommentarer till måluppfyllelse för respektive mål ger en uppfattning om måluppfyllelsen som inte stämmer med den egna kategoriseringen i uppnått/delvis uppnått eller ej uppnått. För KS kommer vi fram till att fyra av de mål som anges som uppnådda eller delvis uppnådda inte har mätts, att ett delvis uppnått mål inte alls uppnåtts och att ett mål som siktar mot ökning delvis har uppnåtts vilket är svårt att ta till sig som resultat. Ingen mätning tycks ha skett av målet. Utbildningsstyrelsen uppfattar vi att fyra delvis uppnådda mål och ett uppnått mål inte mätts. För både KS och Utbildningsstyrelsen redovisas vidtagna åtgärder och aktiviteter men inte effekterna av dem.

Vi kan inte ha någon uppfattning om den samlade måluppfyllelsen. Vårt intryck är att arbete pågår för att åstadkomma måluppfyllelse vilket är bra – målen blir såsom avsett styrande för verksamheterna. Många mål är så formulerade att de inte kommer att uppnås varje år och inte kommer att mätas varje år. Med ett strikt perspektiv uppfyller målen inte kraven på att vara realistiska, mätbara och möjliga att nå under det år för vilket de formuleras.

9. Resultaträkning

9.1 Nyckeltal

Kommunen

<i>Belopp i mkr</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>	<i>2008</i>
Verksamhetens nettokostnader	-1 681	-1 650	-1 608	-1 486	-1 492
Varav jämförelsestörande	41	2	2	74	20
<i>Förändring i % jämfört med föregående år</i>	<i>4,2%</i>	<i>2,6%</i>	<i>3,2%</i>	<i>3,2%</i>	<i>8,1%</i>
Skatteintäkter och statsbidrag	1 801	1 736	1 661	1 617	1 573
<i>Förändring i % jämfört med föregående år</i>	<i>3,7%</i>	<i>4,5%</i>	<i>2,7%</i>	<i>2,8%</i>	<i>9,6%</i>
Finansnetto	-39	-47	-3	3	8
Resultat	81	39	49	94	55
Verksamhetens nettokostnad inkl finansnetto i relation till skatteintäkter och statsbidrag	95,5%	95,2%	96,9%	96,5%	96,1%

Kommunens budget var ett överskott på +40 mkr. Det slutliga utfallet blev ett överskott på +81 mkr som dock påverkats av jämförelsestörande poster på + 41 mkr, varav återbetalning av AFA-premier på 28 mkr och reavinster på 13 mkr. Korrigerat för dessa poster blev utfallet +40 mkr, således i nivå med budget. .

Resultatet inkl jämförelsestörande poster motsvarar 2 057 kr per invånare. Genomsnittet för kommuner i Stockholms län uppgick under 2012 till 1 571 kr.

Verksamhetens nettokostnader uppgick för Värmdö till 42 708 kr per invånare mot 42 959 kr per invånare för genomsnittet av Stockholmskommunerna. Mätt per invånare ligger Värmdös nettokostnader således 0,6% lägre (få 2,1% högre) än Stockholmsgenomsnittet.

Kommunkoncernen

Kommunkoncernens nyckeltal är lika viktiga som kommunens då de återspeglar alla kommunens aktiviteter, oavsett om de organiserats inom kommunen eller via kommunens bolag.

<i>Belopp i mkr</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>	<i>2008</i>	<i>2007</i>
Resultat före extraordnåra poster och skatt	98	51	58	103	66	49

9.2 Nämndernas utfall mot budget

Av nämndernas driftsredovisning framgår att den totala avvikelser för KS och nämnder är -28,8 mkr. Större avvikelser noteras för:

- Utbildningsstyrelsen, -24,4 mkr (få -16,6 mkr)
- Vård- och omsorgsstyrelsen, -12,9 mkr (få -15,0 mkr)
- Socialnämnd -8,1 mkr (få -16,5 mkr)
- Samhällsplaneringsnämnd, skattefinansierad -9,1 mkr (få -5,4 mkr)

Utbildningsstyrelsens underskott uppges även i år delvis ha orsakats av svårigheter att anpassa verksamheten inom förskolan till färre inskrivna barn. Förskolans underskott är -10 mkr. Gymnasierna redovisar ett underskott på -9 mkr. Värmdö gymnasiums underskott uppges vara nyttjande av tidigare års överskott för inköp av elevdatorer och nytt nätverk. Som förklaring till underskottet för Gustavsbergs gymnasium uppges stora stödbehov hos ett antal elever.

Vård- och omsorgsstyrelsens underskott är hänförligt till hemtjänst och särskilt boende för äldre. Hemtjänstens underskott är väsentligt lägre än 2011, bl a som effekt av ett nytt dokumentations- och tidregistreringssystem. Systemet fungerar fortfarande inte optimalt. Hemtjänsten i Hemmes-ta/Värmdö har fått konkurrens från en nyetablerad extern utförare. Särskilt boende har haft kostnadspåverkan från ombyggnad av Djuröhemmet och outhyrda lägenheter.

Socialnämndens underskott är lägre än 2010 och 2011. Av årets underskott härrör -3,7 mkr från IFO Vuxen och förklaras av uppjustering av riksnormen för försörjningsstöd och stödboende för våldsutsatta kvinnor m m. IFO Familjs underskott på -1,7 mkr är egentligen ett överskott på +1,1 mkr som förklaras av eftersläpning i ersättning från Migrationsverket. Funktionshinder har en i förhållande till sin storlek svårbudgeterad verksamhet som är mycket känslig för enskilda individers behov av insats.

Samhällsplaneringsnämndens underskott uppges till viss del ha orsakats av de omfattande snöfallen under året. En avvikelse på -5,8 mkr för planenheten är hänförlig till ändrad redovisningsprincip.

9.3 VA-verksamhet

VA-verksamhet har intäkter på 113 mkr varav taxor och avgifter 102 mkr.

VA-kollektivet har ett underskott på -6,9 mkr men startade året med ett överskott på +5,2 mkr. Resterande avvikelse hänförs till bl a fördröjd VA-utbyggnad.

9.4 Renhållning

Renhållningen har intäkter på 62 mkr varav taxor och avgifter 58 mkr.

Renhållningskollektivet redovisar ett överskott på 1,2 mkr som uppkommit genom försenad utbyggnad av Djurö återvinningscentral. Överskottet bokförs i kommunen som en skuld till kollektivet.

10. Balansräkning

10.1 Nyckeltal kommunen

<i>Belopp i mkr</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>	<i>2008</i>
Balansomslutning	3 097	2 745	2 418	1 296	1 061
Redovisat eget kapital	736	672	634	597	503
Eget kapital reducerat med ansvarsförbindelse pensioner	180	117	118	66	-11
<i>Soliditet redovisad</i>	<i>24%</i>	<i>24%</i>	<i>26%</i>	<i>46%</i>	<i>47%</i>
<i>Soliditet med hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder</i>	<i>6%</i>	<i>4%</i>	<i>5%</i>	<i>5%</i>	<i>Negativ</i>
Anläggningstillgångar	2 665	2 356	2 066		
Omsättningstillgångar	432	389	352	358	313
Avsättningar	170	149	116		
Långfristiga skulder	1 776	1 528	1 178		
Kortfristiga skulder	415	396	562	497	399
<i>Balanslikviditet</i>	<i>104%</i>	<i>98%</i>	<i>63%</i>	<i>72%</i>	<i>78%</i>

Kommunen redovisar ett eget kapital på 180 mkr med hänsyn tagen till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder vilket motsvarar en soliditet på 6%. Genomsnittet för kommuner i Stockholms län ligger på 19%.

Likviditetsmättet är högre än tidigare. I analysen ska också att skatteintäkter och statsbidrag varje månad erhålls innan den största kostnadsposten löner utbetalas.

Fortsatta investeringar i anläggningstillgångar har finansierats med upplåning som påverkar både soliditet och belastar resultatet med räntekostnader.

10.2 Nyckeltal koncernen

<i>Belopp i mkr</i>	2012	2011	2010	2009	2008
Balansomslutning	3 898	3 508	3 144	2 994	2 727
Redovisat eget kapital	862	786	734	684	584
Eget kapital reducerat med ansvarsförbindelse pensioner	307	231	219	154	69
<i>Soliditet redovisad</i>	22%	22%	23%	23%	21%
<i>Soliditet med hänsyn till de pensionsförpliktelser som inte redovisas bland skulder</i>	8%	7%	7%	5%	3%
Anläggningstillgångar	3 350	3 042	2 782		
Omsättningstillgångar	548	467	363	368	310
Långfristiga skulder	2 375	2 142	1 807		
Kortfristiga skulder	489	423	547	540	419
<i>Balanslikviditet</i>	112%	110%	66%	68%	74%

Koncernens något högre tal härrör framför allt från Värmdöbostäder vars balansomslutning uppgår till 846 mkr. Koncernens likviditet och soliditet avviker inte mycket från kommunens. Om marknadsvärdet av tillgångar framför allt i Värmdöbostäder skulle beaktas förbättras soliditeten. Detta blir dock ett teoretiskt resonemang så länge inga avyttringar planeras.

11. Investeringsredovisning

Av årsredovisningens investeringsredovisning framgår att årets investeringar netto uppgår till 398 mkr mot budget 428 mkr. Samhällsplaneringsnämnden svarar för 191 mkr av årets investeringar, varav taxefinansierad del 158 mkr, medan kommunstyrelsens fastighetsenhet investerat för 194 mkr. I förhållande till budgeterade investeringar har fastigheten investerat ytterligare 107 mkr medan däremot samhällsplaneringsnämnden investerat 122 mkr mindre än budget.

Vi föreslår igen att investeringsredovisningen kompletteras med information om hur ”resterande budgetmedel” fördelar sig på förskjutningar i tiden respektive högre eller lägre kostnader per avslutat objekt i förhållande till ursprunglig budget.

12. Betalningsflödesrapport

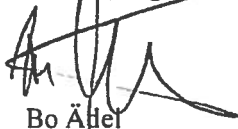
Kommunens kassaflöde redovisas i en betalningsflödesrapport som beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Av betalningsflödesrapporten framgår att kommunens verksamhet inklusive förändringar i rörelsekapitalet under år 2012 gett ett överskott på +84 mkr. Nettoinvesteringar uppgår till -390 mkr. Finansieringsverksamheten har ett netto på +259 mkr. Kommunens förändring av likvida medel uppgår därmed till -47 mkr. Av koncernens kassaflödesanalys kan utläsas att årets kassaflöde uppgår till -33 mkr.

13. Sammanställd redovisning

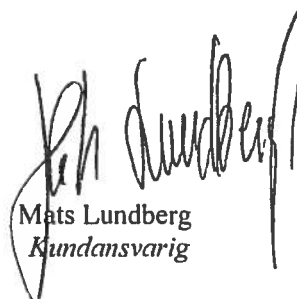
Den sammanställda redovisningen har upprättats i enlighet med lag och god sed. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande bild av kommunens ekonomiska resultat, ställning och åtaganden. I kommunens årsredovisning finns en förvaltningsberättelse för dotterbolagen.

I den sammanställda redovisningen ingår förutom kommunen de helägda bolagen Värmdöbestäder AB, Gustavsbergbadet AB, Gustavsbergs Porslinsmuseum AB, Värmdö Hamnar AB, Stavnäs Projekterings AB och Värmdö Simhall AB. Koncernens resultat är några mkr högre än kommunens resultat.

KPMG, dag som ovan

Bo Ädel
Auktoriserad revisor

Mats Lundberg
Kundansvarig